

2016. május
június

Sümegei Eszter

Shakespeare 400+ Fesztivál

A vihar

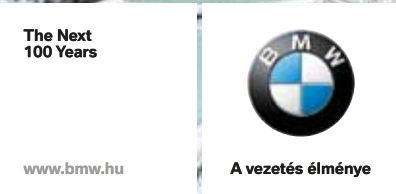
A tündérmkirálynő

Billy Elliot – a Musical

Bryn Terfel

Csákányi Eszter

Göttinger Pál

IZGALMAS ÚT ÁLL ELŐTTÜNK.

BMW VISION NEXT 100.

Kedves Zenebarátok!

Rendkívüli büszkeséggel tölt el, hogy a Magyar Állami Operaház *A vihar* című operámat is műsorra tűzi a Shakespeare400+ Fesztivál kiváló programjai között. Ókovács Szilveszter főigazgató úr és kollégái csodálatos szereplőkre és alkotóstaffra bízta művem bemutatását, így biztos vagyok benne, hogy az emlékezetes élmény lesz. Most, hogy a legújabb operám utolsó taktusain dolgozom, atyai büszkeséggel tekintek vissza első egész estés zenedrámámra. Ez a kompozíció igencsak közel áll a szívemhez, és mindenképpen jelentős esemény, hogy most Magyarországra is megérkezik. A magyar zenét és zenészeket mindig nagyon szerettem, és rengeteget tanultam tőlük az évek során. Külön örömmre szolgál, hogy ezt a darabot, amely a Temze partján született, Budapesten éppen 2016-ban, Shakespeare halálának 400. évfordulóján mutatják be.

Minden jót kívánok a közreműködő művészeknek, Halász Péter karmesternek, az alkotóknak, az Opera munkatársainak és a közönségnek. Izgalmas pillanat ez számomra is.

Thomas Adès

Fotó: Brian Yocco

OPERA
MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ

ERKEL
SZÍNHÁZ

MAGYAR NEMZETI
BALETT

A BUDAPESTI FILHARMÓNIAI TÁRSASÁG
ZENEKARA

BUDAPESTI OPERA
KÓRUS

EIFFEL
MŰHELYHÁZ

3	KEDVES ZENEBARÁTOK! Thomas Adès beköszöntője
6	JUTALMAK UTÁN, FELADATOK ELŐTT Beszélgetés Sümegi Eszterrel
10	ÜDVÖZLET A HANGOK SZIGETÉRŐL A vihar
14	AHOGY TETSZIK Shakespeare400+ Fesztivál
19	EGY WALESİ A VALHALLÁBÓL Interjú Bryn Terfellel
22	CSALÓDÁS, DAC ÉS ÖRÖK BOLDOGSÁG Anyegin, A makrancos Kata, Hófehérke és a hét törpe
26	LÉLEKTANI TŰNDÉRKRIMI A tündérlirálynő
28	BOKSZ A BALETTÉRT Billy Elliot – a Musical
32	ÉS A DÍJAT KAPJA... Archív: díjak, díjazottak
36	KALANDOROK JÖNNEK, NAGYKÖVETEK MENNEK OperaKaland és az Opera Nagykövetei
38	FELŰDÜLÉS MÁSKÉNT Margitsziget, OperaSziget, OperaFüred
40	TISZTA SZÍVVEL Az Opera csodabogarái: Szabó Norbert
44	ÚJ KILÁTÁS RÉGI POMPÁBAN Gasztronómiai fejlesztések
46	KÉSZEN VAGYUNK, BONTHATUNK! Kulissza: az asztalosműhelyben jártunk

50	ÉPÍTŐK Szokolay85, A windsori víg nők
52	IDŐUTAZÁS A Budapesti Filharmóniai Társaság bérletei
54	NAGY LÁNGON A walkür
56	KÉRDŐJELEK A trubadúr
58	VALAMI MÁS Az úrhatnám szolgálo
60	ELÁTKOZOTT KIRÁLYLÁNY Csipkerózsika
62	ÚROPUSZOK Space Fantasy
64	ENGEDNI KELL A ZENÉNEK Operarajongó: Csákányi Eszter

OPERA

A MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ MAGAZINJA

FELELŐS KIADÓ:

Ókovács Szilveszter főigazgató

KIADVÁNYKONCEPCIÓ:

dr. Turkovics Monika
marketing- és kommunikációs igazgató

SZERKESZTŐ:

Filip Viktória

ARCULAT:

Mátai és Végh Kreatív Műhely

KORREKTOR:

Endreiné Szemők Ildikó

NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS:

Mátai és Végh Kreatív Műhely

NYOMDA:

Keskeny és Társai 2001 Kft.

CÍMLAPFOTÓ:

Emmer László

HIRDETÉSFELVÉTEL:

hirdetes@opera.hu

Megjelenik 20 000 példányban.

ISSN 1789-4093

SZERZŐK: Braun Anna | Csepelyi Adrienn | Filip Viktória | Hankó Viktor | Jászay Tamás | Krupa Zsófia | László Ferenc | Magyar Kornél | Oláh András

Papp Tímea | Rick Zsófi | Várhegyi András | Zsiray-Rummer Zoltán

FOTÓ: Berecz Valter | Birtalan Zsolt | Csibi Szilvia | Csillag Pál | Emmer László | Herman Péter | Juhász Attila | Nagy Attila |

Pályi Zsófia | Rákossy Péter | Sággy Tímea | Sheila Rock | Brian Voce

Jutalmak után, feladatok előtt

Április első dekádjában ünnepelte születésnapját Sümegi Eszter az Opera kétszeres Kamaraéneke, aki a nemzeti ünnep alkalmából Magyarország Kiváló Művésze díjat kapott. Ám beszélgetésünk apropóját nem csak e jeles elismerések adták.

Magyar Kornél

Fotó: Emmer László

A WALKÜR | Fotó: Nagy Aritla

LEA R | Fotó: Nagy Aritla

AIDA | Fotó: Pályi Zsófia

– Wagner zenedrámájának elmélyült munkafolyamatából minden bizonnyal kiközölkentette a hír és talán kissé megállásra is készítette, mint a most már közel negyedszázados pályája során kapott eddigi más kitüntetései idején is...

– A walkür próbái között kaptam a megtisztelő telefonhívást, amelyben a Kiváló Művész díjról értesítettek, amit a magyar művészetért végzett, magas szintű, igényes teljesítményemért kaptam. Teljesen váratlanul és felkészületlenül ért, hiszen egyáltalán nem számítottam rá. Nem az oklevelekért, címekért gyakorolok és dalolok, de ha megjutalmaznak érte, az mindenképpen felemelő és fantasztikusan jó érzés. Először is hálát adtam a Teremtőmnek, megköszöntem a családomnak, tanáromnak, Ónody Mártának és mindenkinek, akik melletttem voltak. Sok minden eszembe jutott: huszonhárom éve vagyok már a szakmában és Mimitől Brünnhildéig hosszú utat tettem meg. Az utolsó néhány esztendőben döntően Richard Wagner és Richard Strauss határozta meg a repertoáromat, de továbbra

is nagyon szívesen énekelek *Toscát*, *Pillangókisasszonyt*, *Aidát*. A következő évadban erre lesz is lehetőségem.

– Az említett német zeneszerzők mellett az Ön kedvencei Verdi és Puccini, hiszen első színpadra lépése Győrben az *Álarcosbál* Améliája, a budapesti Operaházban pedig a *Bohémélet* Mimijeként történt. Ezek után sorjázna a többi olasz hősnők, Wagner és Richard Strauss később követték őket.

– Karrierem első évtizedében kizárólag Verdit és Puccinit énekeltem, ehhez csatlakozott olykor Mozart, illetve Leoncavallo a Grófné, illetve Nedda alakjával. A tizenegyedik évben játszottam először Wagner-operában, abban az ominózus *Lohengrin*ben, amit Katharina Wagner rendezett. A közönség egyik fele elutasította az előadást, a másik fele szerette és ujjongva üdvözölte, hogy végre történik valami az Erkel Színházban. Utána következett a *Tannhäuser* Erzsébetje, aztán felléptem Párizsban a Châtelet Színházban az egyik Walkür-tochter, Gerhilde szerepében, azzal a csodálatos Brünnhildével, aki mellett most márciusban

Sieglingét alakíthattam: Linda Watsonnal. Nagyon megszerettem, hatalmas művésznek és embernek tartom, és rendkívül sokat segített a felkészülés, a próbák ideje alatt is. A tavalyi évadban pedig *A bolygó hollandi*ból Sentát alakítottam. M. Tóth Géza márciusi Walkürje érdekes és nagyon modern felfogású volt. Amennyire lehetett, próbáltam a magamévá tenni, azzal együtt, hogy én mindig a zenéből indulok ki. Verdi, Wagner, Puccini esetében kötelező úgy énekelni a hangokat, ahogyan azt a szerző elképzelte.

– Melyik a nehezebb: az új szerep elsajátítása, a hősnővel való azonosulás hosszabb időszaka, vagy amikor vége az előadásnak, és lehámozva magáról a jelmezt egyszerűen vissza kell változnia feleséggé, családanyává, egyszóval egy hölggyé? A walkür vagy féltucat előadása esetében Sieglingét nyilván nem lehet csak úgy „levetni”, aztán háromnaponként újra „beöltözni” kívül-belül...

– Egy ilyen szólam betanulása ideális esetben egy évet vesz igénybe, leg-

AZ ÁRNYÉK NÉLKÜLI ASSZONY | Fotó: Nagy Attila

SÁBA KIRÁLYNŐJE | Fotó: Rákossy Péter

alább ennyit foglalkoztam vele magam is. De azzal, hogy lemosom a sminket, nem szűnik meg bennem sem a szerep, sem a muzsika, főleg nem ilyen nehéz darabok esetében, mint Verdié, Wagneré vagy Puccinié. Ezek a nagy, romantikus művek sokszor annyira megérintenek, hogy nem tudok éjjel aludni tőlük: sokáig a fejemben zúgnak, a sejtjeimben érzem a dallamokat. Azt is tudni kell, hogy egy ilyen produkcióra már hónapokkal előtte szinte teljes harci díszbe öltözöttem, a szöveg és a hangok tökéletes tudásával kell készen állni. Saját elképzelésem van, ami nem mindig egyezik a rendezéssel, de zeneileg általában jól gondolkodom. A korrepetitorok mindig sokat segítenek, Halász Péter karmester pedig jóval korábban átvette velem az egész operát. M. Tóth Géza rendezése azért állított különös próbatétel elé, mert Sieglinde itt egy „plázacica”, akit Hunding nem társának, hanem tulajdonának tekint. Ezért aztán könnyebb elszakadni tőle, sőt muszáj, szükségszerű is volt, mert a szerepek óhatatlanul hatnak rám. Már a tanulás folyamatában engedem, hogy az érzelmek teljesen átmosják az én bensőmet is.

Ha Toscát énekelem, nem kell gyilkos-sá válnom, de egy nagyon szorongó emléket kell felidézniem ahhoz, hogy erős felindulásból meg tudjam ölni a színpadon Scarpiát, aki szexuálisan zsarol. Muszáj, hogy azonosulni tudjak az operai alakokkal, és ha ez mégsem sikerül, a saját élményeimből próbálok előhívni valamit segítségül. Az operajátás szépségét az adja, hogy olyan szituációkat élhetek meg, amiket a magánéletben nem tudnék. Minden este különleges karaktereket formálhatok meg, de pontosan tudom, hogy amikor lemegy a függöny, én én maradok.

– Igen, Sümegi Eszter, akinek van saját érzelmi élete, ugyanakkor színésznőnek is kell lennie, nem csak operaénekesnőnek. Melyik inkább? Az utóbbi vagy mindkettő?

– Van egy nagyon kedves operám, *Az árnyék nélküli asszony*. A Császárnét alakítom benne, és a harmadik felvonásban meg kell jelenni az Atya, a Főisten, azaz Keikobad előtt. Amikor a történet szerint a szellemvilágba érek, a színpadon álló szereplők közül az egyik hölgy tekintete édesanyám szemét juttatja eszembe, anyukámét,

aki már több mint húsz éve nem él. Már ez is megrázó, de utána meg kell szólítanom az Atyát: „Vater, bist du’s? Drohest du mir...” – és már édesapám sincs az élők sorában. Nagyon nehéz, a könnyeimel küszködöm, amikor ehhez a részhez érek, mert tudom, hogy az Isten színe előtt ugyanígy meg fogok mutatkozni egyszer, és reményem szerint a szüleimet is viszontlátom majd.

– Olyan családból származik, ahol a hit és a munka meghatározó volt.

– Kislányként egyházi kórusban keztem énekelni református zoltárokat, és jelenleg is rendszeresen szerepelek oratóriumokban, amelyek a zenetörténet nagy részét felölelő egyházi muzsika csúcspontjait alkotják. Verdi *Requiemje* a kedvencem, de számos más is előadtam már. Csodálatos és felemelő élményem Wartburg várában Liszt *Szent Erzsébet legendájának* címszerepe. A hit nagyon személyes dolog. Segít a pályán, továbblendít az életben és támogat abban is, hogy a jövőbeli szebbnél szebb feladatokat egyre jobban és magasabb szinten tudjam megvalósítani. ○

SZEGEDI SZABADTÉR JÁTÉKOK

WAGNER

A BOLYGÓ HOLLANDI

07. | 01., 02.

Világsztár fellépő: **Paul Potts**

Címszerepben: Kálmándy Mihály | További szerepekben: Rálik Szilvia | Wiedemann Bernadett | László Boldizsár | Gábor Géza Díszlet: Khell Csörsz | Jelmez: Füzér Anni | Zenei supervisor: Pál Tamás
Vezényel: Kesselyák Gergely
Rendező: Szabó Máté

A JEGYEK MELLÉ AJÁNDÉKKONCERT BELÉPŐ JÁR*

* A készlet erejéig.

JEGYÉRTÉKESÍTÉS:

Az Interticket országos jegyirodai hálózatán, valamint a www.szegediszabadteri.hu oldalon.
REÖK, 6720 Szeged, Tisza Lajos krt. 56. Tel.: +36-62/541-205
E-mail jegyrendelés: jegyrendeles@szegediszabadteri.hu

www.szegediszabadteri.hu

Üdvözlét a hangok szigetéről

Fotó: Brian Voce

2004. február 10-én mutatták be a londoni Királyi Operaházban A vihar című operát, amelyet Thomas Adès komponált Meredith Oakes librettójára. A londoni Covent Garden, Strasbourg, Koppenhága, Santa Fe, Frankfurt, Lübeck, New York, Bécs után májusban hozzánk is megérkezik a mű, amely nem csupán egyszerű operaadaptáció, hanem Shakespeare szellemiségéhez hű, autonóm alkotás.

Papp Tímea

Amellett, hogy Shakespeare utolsó önállóan jegyzett, 1610–11-es darabja maga is tele van zenével – és itt nem csupán arra a két dalra gondolhatunk, amelyek fennmaradtak belőle, hanem a Calibant megszelídító muzsikára, Prospero szigetének hangjaira, zajaira, zörejeire, amelyek a dráma rendkívüli líraiságát adják –, négy évszázad alatt vokális és zenekari művek, továbbá közel ötven opera megírásához adott alapanyagot. Az adaptációk műfaji sokszínűségét az is elősegítette, hogy az egyfajta összegzésnek is tekinthető Vihar nem építhető egyetlen központi téma köré, benne a hatalom, a szeretet, a szerelem, a bosszú és a megbocsátás, morális és emocionális kérdések, a reális és a természetfölötti, a ráció és a gondviselés egyenrangúan jelennek meg; értelmezhető színházcínálói, társadalmi-politikai, erkölcsi, magánéleti metaforaként is.

Thomas Adès alkotását egy színházi előadás inspirálta: a zeneszerző 2000-ben a West End egyik színházában látta A vihart Jonathan Kent rendezésében. Librettistája, a prózai színházi, opera és televíziós műfajokban is jelentős sikereket maga mögött tudó Meredith Oakes nem a könnyebbik

utat választotta. Az ausztrál író-dramaturg darabjaira szedte a drámát, a történet és a szöveg esszenciáját adja úgy, hogy a dekonstrukció újjáépítésében a shakespeare-iánusok sem találjanak kivételment. Miközben a nyelvi struktúrába beavatkozott, megtartott bizonyos szófordulatokat. Míg jórészt meghagyta a karaktereket, némiképp változtatott a dráma szerkezetén, a szereplők jellemvonásait pedig nem egyszerűsítette fekete-fehérre redukálva azokat, inkább egyértelműsítette őket. Adès disszonánstól líraiig ívelő zenéje is elkerüli az illusztrációt; az áriák tulajdonképpen hiányával is a történetben rejlő tragédiára, a szereplők érzelmi hullámvásárák pontos kifejezésére koncentrál. Éteri, szellemes, izzó, elragadó, energiával teli – az ősbemutató után a kritikusok nem fukarkodtak az Adést dicsérő jelzőkkel.

Ezek után nem véletlen, ha fokozott várakozással tekintünk a Shakespeare-évad egyik izgalmas premierje elé, amelyet egy összeszokott csapat, Ludger Engels rendező, valamint tervező munkatársai, Sabine Blickenstorfer és Ric Schachtebeck visz színre, akik német prózai színházakban

és operaházakban is jelentős sikereket elkönyvelő színházcínálók. A teamhez azonban hozzá kell vennünk Halász Péter karmestert is. Ludger Engels számára jelentős súllyal esett latba az előadás dirigense, akivel Salvatore Sciarrino *Superflumina* című operáján dolgoztak már együtt. „Nagyon jó élmény, nagyon koncentrált munka volt. Csapatban szeretek dolgozni, olyan emberekkel, akik között nem hierarchia épül. Bár a végső döntést nekem, a rendezőnek kell meghoznom, egyenlő partnerek vagyunk. Ez jelentheti azt, hogy inspiráljuk, motiváljuk egymást, hogy félszavakból is megértjük a másikat, de mindenekelőtt az azonos szellemi bázis a lényeges. Erre alapozva akár ellentétes vélemények is formálódhatnak, vitákra is sor kerülhet, amelyek a projekt szempontjából azonban megtermékenyítően hatnak” – magyarázza Ludger Engels a munkamódszert. Kiemeli, hogy nem arról van szó, hogy egymásra hagyatkoznak, hanem arról, hogy maximális nyitottsággal és bizalommal vannak egymás iránt.

Természetesen nem mondott volna igent a számos kortárs operát rendező

Ludger Engels a felkérésre, ha a mű maga nem tűnik izgalmasnak a számára: még évekkel ezelőtt egy jó barátja, Moritz Junge, a londoni ősbemutató jelmeztervezője révén ismerkedett meg a darabbal. Megfogta az érzelmekkel teli, érdekes fordulatokat, realist és természetfölöttit egyaránt tartalmazó, gyakran egymással párhuzamosan futó, egymásra épülő rétegekkel teli, a közönség számára mégis könnyen befogadható zenei világ.

E két, egymással ellentétben álló, különösen a zenében jelen lévő szint, de már a nyitányban is tökéletesen „látható” lelki-természetbeli vihar színpadi-térbeli megvalósítása állította a legkomolyabb feladat elé Ric Schachtebeck díszlettervezőt. Legyen ez egy igazi orkán, háborgó tengerrel, zuhogó esővel? Mi a fontosabb: egy hánykódó hajót ábrázolni, vagy az emberi bensőben dúló harcok vetüljenek ki egy absztraktabb formában? Nem is a díszletet, mint inkább a teret kellett létrehozni, amelyben a konfrontálódó érzelmekből a félelem, a horror, a válság sűrűsödik össze. A fizikai és lelki hajótörésnek nagyon tiszta és pontos képnek kell lennie, nyomatékosítja a színházi és filmdíszleteket is tervező Schachtebeck, aki a jelmeztervezővel, Sabine Blickenstorferrel együtt kizárólag dicsérő szavakkal illeti az Opera műhelyeit, az ott dolgozók „régivágású” szaktudását.

A rendezőt – akinek a *Macbeth* drámai és operaverziójával kapcsolatban már van tapasztalata – vonzotta Shakespeare, és arra volt kíváncsi, hogyan lehet kifejezni A vihar atmoszféráját prózában és zenében. Párhuzamosan olvasták a színművet és a librettót. Visszanyúltak a 17. századba, a felkészülés első

állomását Shakespeare korának kutatása jelentette, hogy pontosan értsék az utalásokat, a közeget és ezekből kiindulva Adès és Oakes értelmezésére keresték a válaszokat. Például arra, hogy Prospero miért adja át a hatalmat az új generációnak, azaz Ferdinandnak és Mirandának.

És persze ott van az újdonság vonzereje, hiszen ők hárman első alkalommal dolgoznak nálunk. Igaz, hogy megnézett több előadást az Operaházban, Halász Péter révén pedig tökéletesen tisztában volt azzal, hogyan áll a projekt, hogyan alakul a szereposztás, az énekesek hol tartanak a tanulásban. Mégis szinte az ismeretlenbe érkeztek, nem meglepő tehát az izgalom, amely a munkakezdést illeti, amikor a rendező találkozik a művészekkel, amikor elkezdődik az ismerkedés. Aztán egy részben nyugalmasabb, részben felfokozottabb állapotba kerülnek a próbafolyamat során, ahogyan egyre inkább az adott énekes személyiségére építve, közös ötletekből kiindulva formálódnak a karakterek, magyarázza Ludger Engels. Majd elkövetkezik egy újabb fázis, amikor már a saját lábán áll a produkció, mindenki egyre mélyebb ismeretekkel rendelkezik a szerepről, a motivációkról, ám hirtelen némi bizonytalanság nyomja rá a bélyegét a hangulatra, hiszen a véglegesnél jóval kisebb próbaszínpadról bekerülnek egy új térbe, az Ybl-palotába. Kezdődhet tehát újra a komfortzóna kialakítása, hogy a bemutatóra összegződjenek az energiák. A rendező és tervező munkatársai azonban a premier után sem csak az asszisztensi, dramaturgi emailekre fognak hagyatkozni, hanem ők maguk is visszarepülnek még Budapestre, tovább követni az előadás útját. ○

ZENE ÉS GYÓGYÍTÁS

A zene és az életünk nagymértékben hasonlít egymásra – mindkettőben meghatározó szerepet játszik a ritmus és a harmónia...

A zenei élmények megelőzik a beszédet, az érzelmek szintjén működnek. Gyakran nagyon nehéz verbális módon kifejezni ezeket az érzéseket... Egy pszichotrauma feloldásakor, ott, ahol a szavak megtorpannak, gyakran csak a zene segítségével tudunk továbbhaladni. Egy-egy ilyen pszichotrauma olyan, mint az éjszakai hold. Nagyon messze van tőlünk, de mindig kísér. A zeneterápia segítségével képessé válhatunk arra, hogy ezeket a lelki megrázkódásokat „időbe és térbe” helyezzük, azaz „lehorgonyozzuk” őket a múlt megfelelő időpontjához, és onnantól nem kell tovább „cipelnünk” e terheket. A kliens egy fajta módosult tudatállapotba kerül, amelynek során az élmény „elragadja” egy lelkiállapotból s egy másikba repíti, olyan – képzeletbeli – helyre és időbe, ahol közelebb tud férkőzni a problémája megoldását jelentő kulcsokhoz. Képletes értelemben a lélek néhány ajtaja csak violinkulccsal (időnként basszuskulccsal) nyílik.

(Részlet dr. Kollár János cikkéből.
Mindennapi Pszichológia, 2015. 3. sz.)
Fotó: Europress

**mindennapi
pszichológia**

www.fidelio.hu

fidelio

Ha komolyan szórakozik...

SHAKESPEARE

400+
Ahogy
tetszik

Túl vagyunk a Shakespeare-évad javán, s még csak most jön a java: egy jószerint példátlan gazdagságú fesztivál, három helyszínen, tizenhét különböző adaptációval, s végül magával a lehengerlő fellépésű Bryn Terfellel.

László Ferenc

„Shakespeare egymaga fele a teremtésnek” – állította Petőfi Sándor, s ha ebben a hódoló megállapításban nyilvánvalóan rejlik is némi rokonszenves túlzás, azért az „avoni hatyú” hatástörténete valóban messze meghaladja minden más drámaírói vagy költői életmű hatósugarát. Fényesen igazolja ezt mindjárt az operairodalom, de még a balettrepertoár is, hiszen William Shakespeare művei megannyi zenés színpadi mű, opera és balett számára szolgáltak irodalmi-drámai alapul az elmúlt négy évszázad során. Merthogy kerek négyszáz esztendeje annak, hogy Shakespeare 1616 tavaszán meghalt, s éppen ez az évforduló dominálja az Opera idei évadát. A 2015–16-os szezon legnagyobb vállalkozása azonban még csak most következik: május 18. és június 2. között a hagyományos Májusünnep ezúttal Shakespeare-fesztivált ígér.

A tematikus évad intézménye immár megszokottá vált az Operában, s éppígy az idény vége táján fesztivállá összesűrűsödő programok is beépültek már a budapesti opera- és koncertélet rendszerébe: a Budapesti Tavaszi Fesztivál után és a Budapesti Wagner-napok előtt. Kérdésünkre az Opera főigazgatója, Ókovács Szilveszter e mellett érvelve, ekképp körvonalazta a közelgő Shakespeare-ről szóló eseménysor indokát és jelentőségét: „Az opera műfajának négyszáz éves története során több tízezer alkotás jött létre. De még a remekművek többé-kevésbé közmegegyezései sora is hosszú. Miért ne állítsuk évről évre más fénytörésbe ezt a kincset? Egyik szezon különbözzön a másiktól, és mi élvezettel szemlélhessük a vélt, valós vagy eldönthetetlen összefüggéseket mű és mű között. De még azt is, hogy milyen érdekes, ha eredetileg ugyan nincs is kapcsolat, de a történeti vagy

esztétikai kontextus ezt utóbb mégis létrehozza. És a leginspirálóbb alapanyag minden irodalmár közül Shakespeare-é volt, ezért csaptunk le a kerek jubileumra, s ezért értelmeztük a haláleset négyszázadik évfordulója mellett álló kis keresztet pluszjelként. Így komoly erőfeszítéssel tizenhét teljes művet, irodalmi adaptációt sorakoztatunk fel a barokktól a kortársig, a némettől

az amerikaiig, a kísérőzenétől az operán, a daljátékon és a táncjátékon át akár a musicalig. Aki végigcsinálja velünk a nagy Shakespeare-maraton, a végén nemcsak Bryn Terfelt találja, de azt az élményt is, milyen beletekinteni a nagy drámaíró által teremtett univerzumba. Felejthetetlen, és ekkora merítésben aligha visszatérő alkalom lesz ez.”

A rendezvény bőségét jól jelzi, hogy már a program pusztá felsorolása is túlhaladná e cikk terjedelmi korlátait, így a továbbiakban mindössze néhány kitüntetett eseményéről szólhatunk részletesebben. Mindenekelőtt az ünnepség, s egyszersmind a teljes évad egyik legfontosabb bemutatóját kiemelve: Thomas Adès *A vihar* című operája május 21-én (majd utóbb még három alkalommal) kerül az Operaház színpadára. Adès műve 2004 februárjában, a londoni Covent Gardenből indult hódító útjára, olyan remek előadókkal az ősbemutató gárdájában, mint Simon Keenlyside, Ian Bostridge vagy Philip Langridge. A darab azóta eljutott Bécsbe éppúgy, mint a New York-i Metbe, s az utóbbi operaház mozi világgözevítése révén milliók láthatták szerte a nagyvilágban a varázshatalmú Prospero operai szigetét. A magyarországi bemutató most a német Ludger Engels ren-

○ LEAR - BÁTORI ÉVA, PALERDI ANDRÁS, TÓMAS TOMASSON, CAROLINE MELZER, KÁLDI KISS ANDRÁS, RÁLIK SZILVIA | Fotó: Csibi Szilvia

○ MACBETH - RÁLIK SZILVIA, KÁLMÁNDI MIHÁLY | Fotó: Csillag Pál

○ FAUST - AMBROGIO MAESTRI, FODOR BEATRIX | Fotó: Csibi Szilvia

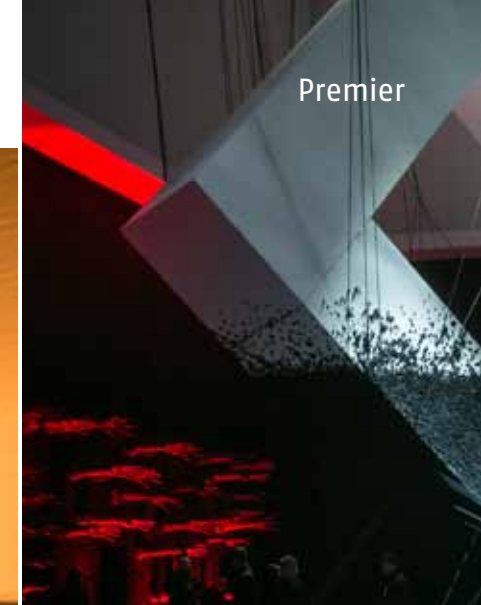
MACBETH - RAME LAHAJ, PATAKI POTYOK DÁNIEL | Fotó: Juhász Attila

MACBETH - KÁLMÁNDI MIHÁLY, RÁLIK SZILVIA | Fotó: Csillag Pál

WEST SIDE STORY | Fotó: Pályi Zsófia

OTELLO - KÁLMÁNDI MIHÁLY | Fotó: Pályi Zsófia

WEST SIDE STORY - LÁSZLÓ BOLDIZSÁR, NÁNÁSI HELGA | Fotó: Rákossy Péter

dezésében, Halász Péter vezényletével, Franco Pomponi és Laure Meloy főszereplésével készül elbűvölni bennünket.

A Szegedi Nemzeti Színház pedig a történetét *A makrancos hölgy* előjátékából kölcsönző *Sly* előadásával vendégeskedik majd a fesztiválon (május 27-én és 29-én). Ermanno Wolf-Ferrari 1927-es tragikus operáját Göttinger Pál rendezi, a címszerep pedig László Boldizsáré lesz, aki – s ez jól jelzi a Shakespeare400+ változatos programját – a *West Side Story* két májusi előadásában, valamint Szokolay Sándor *Hamletjében* is főszerepet énekel majd.

Az operaházi repertoár ideillő, azaz a Shakespeare-tematikához kapcsolódó mindahány opera- és balettelőadáson kívül egy sor különleges produkció vár még reánk. Ilyen lesz a Falstaff alakját megörökítő másik vígopera, azaz Otto

Nicolai műve, *A windsori víg nők* kama-ara-, helyesebben foyerjellegű bemutatója (május 24.), az operaházi kórusból lelkesedve. S ilyenek lesznek azok a koncertszerű előadások is, amelyeken Szokolay fentebb említett *Hamletje* (május 19.), Vincenzo Bellini *Rómeó*-operája, a *Capuletek és Montague-k* (május 23.), majd pedig ugyane téma francia, romantikus feldolgozása, vagyis Charles Gounod *Rómeó és Júliája* (május 28.) jut a közönség elé az Erkel Színházban.

A rendezvény érdekessége, már-már missziója, hogy azon négyszáz fiatal (gimnazista diák, drámatagozatos iskolás vagy egyetemi hallgató) is meg fogja tekinteni a Shakespeare-sorozatot, akik tanáraikkal együtt vállalták, hogy fél év alatt felkészülnek e hatalmas impulzus befogadására. Ott lesznek a fesztivál minden helyszínén, így a Zeneakadémián is, amelyek

Solti Termében Benjamin Britten Shakespeare-operája, a *Szentivánéji álom* bemutatója (május 27.) ígérkezik, újra csak jól érzékeltenve az avoni bárd korokon és kultúrákon áthatoló varázserejét.

S ha már bárdot említettük, erről a szóról a magyar olvasó rögvest Walesre asszociál. Június 2-án pedig Wales tán legnagyobb büszkesége, Bryn Terfel fogja áriaestjével megkoronázni a Shakespeare400+ Fesztivált. A terme-

tét tekintve is hatalmas bariton Jago *Credőjät* és Falstaff *Becsületmonológjät* is el fogja énekelni, s hallhatjuk majd tőle a nagyszerű *Bad Boys*-albumán felvonultatott operai gonoszok néhány áriáját is. ○

RÓMEÓ ÉS JÚLIA - FELMÉRY LILI, LEBLANC GERGELY | Fotó: Herman Péter

RÓMEÓ ÉS JÚLIA - LEBLANC GERGELY | Fotó: Herman Péter

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

SHAKESPEARE 400+

2016. május 18. –
június 2.

Adès **A vihar** – május 21., 25., 28., június 1. | Operaház

Wolf-Ferrari **Sly** – május 27., 29. | Erkel Színház

Reimann **Lear** – május 29., 31. | Operaház

Verdi **Falstaff** – május 20., 22. | Erkel Színház, **Macbeth** – május 22., 26. | Operaház,

Otello – május 24., 27. | Operaház

Seregi – Goldmark **A makrancos Kata** – május 18., 20. | Operaház

A Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekarának szimfonikus estje

– karmester ▶ Arthur Fagen – május 30. | Operaház

Bryn Terfel áriestje – június 2. | Operaház

+ Gounod, Nicolai, Bellini, Szokolay, Britten és Bernstein művei

15
20
16

www.opera.hu | www.facebook.com/Operahaz

Portré

Egy walesi a Valhallából

Június 2-án a Magyar Állami Operaházban lép fel a világ legkeresettebb basszbaritonjainak egyike, Bryn Terfel. A walesi sztárral a kalapáccsal hadonászó Donnerről, alacsonyan szálló kekszes dobozokról és másik szenvedélyéről, a futballról is beszélgettünk. De hogy jön ide a Pink Floyd? Csepelyi Adrienn

Foto: Shella Rock, Deutsche Grammophon

Fotó: Sheila Rock, Deutsche Grammophon

– Igaz a történet, amely szerint a rangos Cardiff Singer of the World döntője előtt teljesen elveszítette a hangját? Mi történt pontosan?

– Igen, a megmérettetés reggelén megnémulva ébredtem. Az előző hét hihetetlenül nehéz volt számomra, hiszen én képviseltem szülőhazámat ezen az énekversenyen, ráadásul akkor volt a vizsgaelőadásom a Guildhall School of Music & Dramában, ahol akkoriban tanultam. A hangom a nap folyamán szépen, apránként kezdett visszatérni és megerősödni, s az elkerülhetetlen, ez esetben életmentő adrenalinlöketnek köszönhetően az esti döntőn már énekelni is tudtam. Akkor már nem nézhettem vissza:

mindent vagy semmit alapon léptem színpadra. Sohasem felejttem el azt a megkönnyebbülést, amikor a hollandi áriájának végére értem. Ezekben az órákban semmi más nem segíthetett rajtam meg a hangszálaimon, mint egy kis gőzölés, bőséges folyadékbevitel – és a szintiszta walesi bátorság!

– Felidézné, milyen volt élete első próbája Sir Solti Györggyel?

– A csodálatos walesi basszbariton, Sir Geraint Evans mutatott be neki. Megszervezett egy meghallgatást, amely után rögvest munkát is kaptam a *Figaro házasságában* és a *Don Giovanni*ban, Solti akkoriban futó koncertturnéin. Élénken

emlékszem, mennyire rettegtem az első próba előtt: reszkettem, mint a nyárfalevél. De azonnal éreztem, hogy testközelből tapasztalhatom meg az emberi nagyságot. Ha valaki, hát ő kétségbevonhatatlanul testesítette meg a Maestro klasszikus eszményét: ő volt mindaz, amit ez a cím magába foglalhat. Tudás, bőséges muzsikusi ismeretek és erős egyéniség, aki mindig pontosan tudta, mit akar, és sohasem tért el attól. Már a bemutatkozás is nagyon intenzívre sikerült. Solti meglehetősen próbára tett, persze okkal, folyamatosan jobb teljesítményre sarkallt.

– Mi a legfontosabb dolog, amit Soltitól tanult?

– Jobb előadót faragott belőlem: megtanított, hogy azonnal reagáljak arra, ahogyan ő karmesterként építkezik és interpretál. És persze végül, de nem utolsósorban: ha Soltival énekeltél, felfigyeltek rád. A karriered új irányt vehetett, azonnal ajtók tárultak ki előtted. Solti életpályákat épített. Bárcsak többet dolgozhattam volna ezzel a zsenivel!

– Ön miért nem tart mesterkurzusokat?

– Mert ezek az alkalmak olyan helyzeteket teremtenek, amelyekben egészen bizonyosan nem érezném kényelmesen magam. Talán még a megszokott repertoáromra is hatással lenne. Már a Guildhallban sem lelkesedtem túlságosan az ilyen típusú eseményekért, és még most is úgy gondolom, hogy léteznek nálam sokkal alkalmasabb emberek arra, hogy ilyen értelemben középpontba kerüljenek.

– Azért van olyan muzsikos, akihez szívesen beülne egy pár napos képzésre?

– Ha csupán egyetlen embert választhatnék, akkor Renata Scottó volna az. New Yorkban be is lógtam

egyszer az óráira és imádtam őket. Csendben üldögéltem a sarok félhomályában a Metropolitan Opera új adminisztratív igazgatójával, John Fisherrel. Mindkettőjük akkora tudással és anekdotakincsrel van felszerelve, hogy meg sem próbálkoznék azzal, hogy valaha is a nyomukba érjek.

– Mi volt a legviccesebb dolog, amit valaha olvasott magáról az újságokban?

– Valaki egyszer azt írta, hogy lelkes rajongója vagyok a gőzmozdonyoknak. Nos, nem ez a helyzet.

– Mi a legszebb bók, amit egy rajongójától hallott?

– Nem tudnék semmit kiemelni, hiszen az mindig borzasztóan megható, amikor valaki azt mondja: a zeném segítette át egy súlyos betegségen vagy egy nehéz élethelyezeten. Az ilyesmi miatt érzem azt, hogy hihetetlenül megéri keményen és elkötelezetten dolgozni.

– Képzelve el, hogy ön is egy a Valhalla istenei közül! Melyikkel ápolna jó viszonyt?

– Egyértelműen a féktelen és dühödt exbokszoslerű, kalapáccsal hadonászó Donnerrel!

– Milyen isteni szupererőt szeretne magának, és mire használná azt?

– Már egészen fiatal koromtól fogva rendszeresen álmodom arról, hogy tudok repülni. Ezekben a víziókban szemlélőként szállok a dolgok fölött, hangtalanul, nyugodtan lebegve. Ha valóban tudnék repülni, az beláthatatlan következményekkel járna. *(Nevet.)* Ez azonban csak illúzió.

– Mi volt a legváratlanabb dolog, ami a színpadon történt önnel?

– Egyszer a bécsi Staatsoperben, a *Hoffmann meséi* után a tapsrendnél egy örült rajongó a legfelső emeletről fejbe dobta szegény tenort egy doboz keksszel. Nos, a tenor, akit Plácido Domingónak hívtak, higgadtan felvette a csomagot a földről és boldog izgatottsággal a magasba tartotta: ez volt ugyanis a kedvenc nassolnivalója! Először totális döbbenet lett úrrá rajtam, de aztán, ahogy láttam Domingo reakcióját, amint puklival a fején mosolyog, nagyon jól szórakoztam.

– Tegyük fel, hogy rendelhet egy zeneművet bármely, ön által választott zeneszerzőtől. Ki volna az? Operát kérne vagy netán dalklust?

– Roger Waterst kérném fel a Pink Floyd-ból és rockoperát kívánnék tőle. De az is csodás lenne, ha Stephen Sondheim írna egy musicalt a *Mabinogion* középkori walesi meséiből. Tudom, hogy pont ugyanannyira kedveli ezeket a történeteket, mint én. Ki tudja? Talán egyszer megvalósul.

– Úgy hírlík, ön nagy futballdrucker. Válasszon: ott lenni a stadionban, amikor Gareth Bale a magasba emeli Wales színeiben a világbajnoki trófeát, vagy Wagnerrel beszélgetni egy időgép segítségével A nürnbergi mesterdalnokokról?

– Már ahhoz is túlságosan ideges és bizonytalan lennék, hogy egy szobában tartózkodjak Wagnerrel, nemhogy kérdezni merjek tőle... Úgyhogy inkább végignézném, amint Gareth Bale feltartja a kupát. A válogatottunk remekül szerepelt idén, kijutott a nyári Európa-bajnokságra, Bale pedig hosszú ideje kiemelkedően teljesít. A labdarúgóink minden elismerést megérdemelnek a komoly munkájukért, a kitartásukért és az állhatatosságukért! Ahogy a walesi nyelven, kymriül mondjuk: ymlaen a ni, azaz: ránk! ○

Csalódás, dac és örök boldogság

Három örökzöld történet, három közkedvelt balett: májusban, a nagy érzelmek hónapjában újra repertoáron volt John Cranko koreográfiája, az *Anyegin*, 20-ig még látható Seregi Lászlótól *A makrancos Kata*, és júniusban műsoron lesz ifj. Harangozó Gyula *Hófehérkéje*. Mert tényleg szerelem az egész világ.
Braun Anna

○ ANYEGIN - ALIYA TANYKPAYEVA, LIEBICH ROLAND | Fotó: Emmer László

Anyegin: a visszautasított vonzalom története

Puskin közel három évszázada írt regéje máig hatással van azokra, akik tudják, milyen az, amikor szeretik őket vagy ismerik a viszonzatlan szerelmet, esetleg vágnak a szeretetre. Anyegin, a fiatal, orosz aranyifjú megkaphatna mindent a sorstól, ha megértené, mekkora érték Tatjana tiszta és őszinte ragaszkodása, de a dandy a boldogság helyett a fájdalmat, a kiábrándultságot, az ürességet választja. Csajkovszkij szép-szomorú muzsikája – amelyben egyetlen taktus sem szerepel a komponista azonos című operájából – egészen betöltötte az Operaházat, amikor újra felgördült a függöny, és

megjelent a színen Madame Larina házában kertje, a vidám és gondtalan, fiatal Olga, és törékeny testvére, az ébren is álmodó Tatjana, aki első pillanatban szerelemre lobbant a zárkózott, városi idegen iránt.

John Cranko táncműve elképesztő érzékenységgel ábrázolja a kort, amelyben a nő nem léphetett a férfi felé, amelyben olyan ritka volt a beteljesedett, boldog szenvedély, és amikor általános volt az, hogy féltékenységből meggyilkolták egymást az emberek. A dél-afrikai születésű koreográfus zseniális

dramaturgiai érzékkel választotta ki a verses regény részleteit, a három felvonás során a történet íve teljes, a darab mégsem válik hosszadalmassá. Alkotását a legnagyobb presztízsű nemzetközi intézmények – mint például a New York-i Metropolitan, a londoni Covent Garden, a müncheni Bajor Állami Balett, a berlini vagy a bécsi opera – folyamatosan repertoáron tartják. Budapestre 2012 novemberében érkezett vissza, és néhány év kihagyás után idén májusban ismét gyönyörködhetett a közönség a varázslatos kosztümökbe bújtatott, végtelen, orosz lélekben.

○ A MAKRANCOS KATA - CARULLA LEON/JESSICA, CSERTA JÓZSEF | Fotó: Emmer László

A makrancos Kata: a szerelem megszelídít

A megzabolázhatatlan, csipkelődő, nagyszájú és vég nélkül zsörtölődő, páduai lány bájos, vidám történetét Shakespeare a 16. században vetette papírra. Az elmúlt öt évszázadban szereplői sokféle alakban keltek életre, láthatunk már zenés színpadi, filmes és balettadaptációt is.

A balettfeldolgozások közül talán a legismertebb Maurice Béjart 1954-ben készített koreográfiája, amit Scarlatti zenéjére írt, de nem kevésbé fontos John Cranko – aki a többi között az Anyegint is színpadra álmolta – szintén az olasz szerző kompozíciójára készített remeke sem, 1969-ből. Budapestnek szerencséjére saját Makrancos Katája is született 1994-ben, Seregi László jóvoltából, aki táncművéhez Goldmark Károly zenéjét választotta. A történetmesélés és a színpadi humor mesterének darabja idén tavasszal került ismét az Opera színpadára. A tűzről pattant páduai lány és keménykezű férjének legendája része Seregi Shakespeare-ciklusának: megelőzte őket az örök szerelem tánca, a *Rómeó és Júlia* és a varázslatos mese, a *Szentivánéji álom*.

A bonyodalom, amilyen egyszerűen ébred, olyan nehezen oldható fel: a gyönyörű és kedves Bianca nem mehet férjhez addig, amíg makacs nővérét apja ki nem házassítja, hiszen ezt kívánja a hagyomány. Katának viszont esze ágában sincs holmi frigy igájába hajtani a fejét. Páduában nem is akad kérője, de a busás hozomány reményében egy veronai nemesember úgy dönt, megharcol. Férfi és nő civódásának, versengésének ősi rítusait járja be e két szereplő, néhol finomabban, máskor harsányabban, de minden percben az önirónia vitriolos humorába ágyazva a cselekményt.

○ HÓFEHÉRKE ÉS A 7 TÖRPE - BOROS ILDIKÓ, APÁTI BENCE, MYASNIKOV BORIS, MOLNÁR DÁVID, KATONA BÁLINT, HOMMER CSABA, MERLO P. ANDREA, RICARDO VILA MANZARANES, SZEGŐ ANDRÁS |Fotó: Emmer László

Hófehérke és a hét törpe: az érzés, ami felnőtté varázsol

Hófehérke és a hét törpe története egyike a legismertebb nyugati „legendáknak”. Ismerjük az eredeti, Grimm-testvérek által megírt, komorabb és horrorisztikusabb verziót, de a könnyedebbre faragott, kevésbé rémisztő Walt Disney-változatot is. Ahogy a klasszikus balettirodalomhoz hozzátartozik *A diótörő*, *A hattyúk tava* vagy éppen a *Csipkerózsika*, úgy a klasszikus meseirodalom része a tejfehér bőrű, ébenfekete hajú, vérpiros ajkú lány fabulája, akit elüldöz gonosz mostohája, és hét kis törpe menti meg a magánytól, a szerelem pedig a haláltól. Ez a történet több, mint mese: valójában egy gyermek kamasszá válásáról, majd felnőtté éréséről szól.

Ez a bájos história először a kétezres évek legelején elevenedett meg balettnyelven az Erkel Színház színpadán, s most ismét repertoárra kerül. Ifj. Harangozó Gyula koreográfiája, Velich Rita jelmezei, Kentaur impozáns díszletei és Kocsák Tibor zenéje a biztosíték arra, hogy a csoda éppúgy működni fog, mint gyerekkorunkban. Elbűvöl majd minket a tükör, együtt játszunk Hófehérkével a kétszintes törpelakban, zsong a fejünk a vízesés csobogásától, és újra találkozunk az okoskodó Tudorral, az idétlenkedő, mindig jókedvű Vidorral, a finomlelkű Szendével és Szundival, aki bárcsak mindig alhatna. Sajnáljuk szegény

Hapcit, megszelídítenénk Morgót és segítenénk szegény, ügyetlen Kukának. Féljük a kislányt a Mostohától, és repesve várjuk, hogy megérkezzen érte a Királyfi, éppen úgy, mint néhány évtizeddel ezelőtt, amikor az ágy szélére ülve, estéről estére meséltek nekünk a szüleink. Hófehérke históriája a felnőtté válásé, de ajándéka nekünk éppen a gyermekké válás. Hiszen ebben a játékban egyszerű és egyértelmű minden: pontosan elválik jó és rossz, nemes és gonosz, segítő és ártó szándék. És két felvonásra mi is biztosak lehetünk abban, hogy boldogan élünk, míg meg nem halunk. ○

ORIGO

KÖTVE-FÜZVE FIGARO KUNSZT EGYFELVONÁS QUART KONCERT PROGRAMAJÁNLÓ FESZTIVÁL TÁNC

ORIGO KULTÚRA
WWW.ORIGO.HU/KULTURA

Lélektani tündérrkrimi

Az önmagát és a boldogságot kereső főhős nő áll a középpontjában annak *A tündérr királynő* című Purcell-operának, amelyet Almási-Tóth András rendező állít színpadra. A film noir zsánerét megidéző alkotás elhagyja a hozzá tartozó *Szentivánéji álom* című komédiát, de megtartja a shakespeare-i gondolatiságot. Zsiray-Rummer Zoltán

– Az Opera honlapján olvasható szereposztás alapján jelentősen átalakította az eredeti darabot, jóval kevesebben lépnek színpadra. Mit változtatott pontosan?

– A tündérr királynő úgynevezett szemiopera, ami Shakespeare Szentivánéji álom című vígjátékán alapul, és ehhez készített Purcell zenei énekes betéteket. Mi átformáltuk a szerkezetet, csak az angol zeneszerző művét használtuk, és írtam egy teljesen új történetet az eredetiből

kiindulva. Tulajdonképpen egy femme fatale-ról, végzet asszonyáról szóló film noir forgatókönyv született, amely a Purcell-dalokon keresztül elevenedik meg. A főhős nő önmagát és a boldogságát keresi számos férfi segítségével, de a próbálkozásai mindig kudarcba fulladnak. Az énekesek személyét én határozhattam meg, így már a cselekmény megírásakor konkrét művészekben gondolkodhattam. Nekik nagyon összetett feladatuk lesz,

○ SEBASTIAN HANNAK DÍSZLETTERVEI

hiszen mozgással, fizikai jelentéssel is gazdagítaniuk kell az előadást, amiben Widder Kristóf fizikai színházi koreográfus is segítségükre lesz.

– A főhős nő útkeresése alapján tehát elmondhatjuk, hogy mégiscsak maradt valami a Shakespeare-komédiából, annak filozófiai tartalmából.

– Voltaképp igen, több szereplő is távoli asszociációkat kelthet, és az alapműhöz hasonlóan álom és valóság határai ugyanúgy elmosódnak ebben a mesében is. Szintén megmarad majd például az az örök kérdés, hogy csak a másikkal való viszonyban határozhatom meg magam, vagy előbb saját magammal kell tisztába jönnöm ahhoz, hogy egyáltalán képes legyek nexust kialakítani valakivel. Egy vérbeli film noirhoz méltóan bűnügyi szalakat is felfedezhetünk majd. A kijózanodás pillanata pedig a darab végén jön el úgy, mintha felébrednénk, és egyetlen, nagyon hosszú éjszaka lett volna az egész történet, miközben egy több évet felölelő cselekményt mesélünk el.

– Miért döntött az eredeti forma, és ezzel a Szentivánéji álom elhagyása mellett?

– Pontosan a szöveges részek miatt. A komédia és a zenemű színészekkel és

énekesekkel együtt előadva szerintem egy másik kor színjátása volt. A deklamáció nagyon zeneivé tette a szöveget, ami évszázadokkal ezelőtt nagyon stilizált és poétikus volt, de ma már mások az igények, affektálnak tünne így bemutatni valamit. Ha pedig mai megközelítéssel játszanánk a prózai részeket, az hatalmas törést jelentene az énekes szakaszokkal, amit el szerettem volna kerülni. A zenés és a prózai színház hatásmechanizmusa ma már lényegesen különbözik egymástól.

– Hogyan jött a film noir ötlete?

– Különbő asszociációkat kerestem ahhoz, hogy a Szentivánéji álom kihúzása ellenére is legyen drámai töltete a történetnek. A film és az opera számomra valamiképp egy töről fakad, ebből a Purcell-műből pedig rendeztem néhány éve keresztmetszetet egy zeneakadémiai vizsgára, és akkor már eszembe jutott egy hasonló elgondolás. Most ezt, az akkor improvizációkra épülő ötletet fejlesztettem tovább.

– Ezek szerint a színpadkép is a negyvenes-ötvenes éveket idézi majd?

– Igen, a zsánernek megfelelően erősen fény-árnyékos hatású lesz,

sok mesterséges megvilágítás biztosítja majd a csaknem fekete-fehér jelleget. Egy remek, német tervező, Sebastian Hannak alkotja a díszleteket, amelyekkel számos különböző teret tudunk létrehozni, a kort megjelenítő, különleges jelmezeket pedig Lisztopád Krisztina jegyzi. A visszatérő elem egy bár lesz, ahová újból és újból eljut a történet, itt játszik majd egy valódi dzsesszzenekar.

– Méghozzá a neves Fekete-Kovács Kornél és kvintettje. Ők hogyan kerültek az előadásba?

– Ez egy másik nagy változtatás következménye. Purcell rengeteg tánczenét írt a műbe, de ezeket én elhagyom, hogy a drámai jelleget erősíthessük. Felkértem Fekete-Kovács Kornélt és művésztársait, hogy ezek helyett az előadás stílusához illően alkossanak klasszikus dzsesszszámokat, ám Purcell-zenemotívumok alapján. Természetesen az opera többi részét megtartottuk, ezt a modern hangszereken, de barokk felállásban játszó operaházi zenekar tolmácsolja majd. Az előadás kialakításában a kezdetektől együtt dolgozunk a fiatal, ausztrál karmesterrel, Benjamin Bayllet. Úgy tűnik, nagyon jó csapat állt össze ehhez a produkcióhoz. ○

○ LUKÁCS OLIVÉR, BORKA DÁVID, KAMARÁS ZALÁN, MCALLISTER JOHN BAILEY, VIZLENDVAI ÁRON, KÖKÉNY HÁMORI KAMILL, GÁSPAR SÁMUEL, PÁL DÁNIEL MÁTÉ, TÓTH BERCEL, HREBENÁR ANDRÁS |Fotó: Pályi Zsófia

Boksza a balettért

Több menetben, de végül győzelem született, és meglett a Billy Elliot – a Musical című darab címszereplője. Lássuk a visszajátszásban az izgalmas mérkőzés legfontosabb pillanatait! Filip Viktória

2015 februárjában terjedt el a hír, miszerint a Magyar Állami Operaház gyerekszereplőt keres, mégpedig egy igen komoly feladatra. Megkezdődött a „nyomozás” egy olyan tíz év körüli kisfiú után, aki egyszerre bír jó fizikai adottságokkal, állóképességgel, kiváló ritmusérzéssel, valamint a tánchoz szükséges egyéb készségekkel. Nem mutál, tisztán énekel, és táncos gyakorlata van például szteppben vagy klasszikus balettben, sőt nem volt hátrány némi, bármilyen akrobatikus mozgásban megszerzett tapasztalat sem. Felmerülhet a kérdés, hogy Magyarországon van-e ilyen multiképességekkel rendelkező csodagyerek, aki egy egész estés show-t el tud vinni a hátán. Solymosi Tamás

balettigazgató már az elején optimista volt: igen, van.

Pedig a kezdet nem volt könnyű. Az első menetre tavaly március elején került sor, amikor négy napon, csaknem negyven órán át zajlott a szemle több mint száz fiatal részvételével, tánc, ének és színészmesterség tárgyban. Első alkalommal klasszikus balettből vizsgáztak a gyerekek, köztük rúd- és középgyakorlatból, ugrásokból, majd a street dance, sztepp, modern tánc, akrobatika és improvizáció terén szerzett tudásukról kellett bizonyítást tenniük. A második szemlén skálák és ritmusgyakorlatok, a kötelező Billy-dalok (*Légy önmagad!, Szállok szabadon*) és

monológ, valamit egy bármilyen műfajú, a jelentkező által ismert dal volt terítéken. A rendező, Szirtes Tamás vezette szakmai zsűri (amelynek tagjai: Solymosi Tamás balettigazgató, Soós Emese művészeti főtitkár, Köteles Géza és Silló István karmesterek, Toldy Mária énektanár és Tihanyi Ákos koreográfus, Molnár Ferenc koreográfusasszisztens, Vaszienco Eugénia, Szirtes Tamás asszisztense, Fehér Zsuzsanna beszédtechnika-tanár) azonban ekkor még nem találta meg a megfelelő jelöltet. Ahogy arra Szirtes Tamás az *Opera magazin* korábbi számában rámutatott, „nem elég, ha a főszereplő helyes és kedves, de az elfogadhatónál sokkal jobban kell tudnia énekelni, táncolni, és a prózában sem veszhet el”. Az itthonról és határainkon túlról érkező jelentkezőkből ekkor tizenhárman jutottak tovább, ami azért nem volt megnyugtató eredmény, mert a hármas szereposztásra és a pótszereplőkre is megfelelő embereket kellett találni. Ráadásul a gyerekek ebben a korban viszonylag rövid idő alatt sokat változhatnak hang- és fizikai adottságaikat tekintve is, így a döntésnél a zsűrinek ezt a folyamatot is figyelembe kellett vennie.

○ HŰVÖSVÖLGYI ILDIKÓ, BENCZE ILONA, CSÁKÁNYI ESZTER, SZIRTES TAMÁS, ÓKOVÁCS SZILVÉSZTER, SOLYMOSSI TAMÁS |Fotó: Pályi Zsófia

A célzottabb keresés eredményeképpen a második menet tavaly májusban következett, mely meghallgatásokra már a szakmai kollégiumok javaslatára, továbbá táncművészeti iskolákból és vidéki nagyvárosokból is szép számmal, körülbelül ötvenen érkeztek. A korhatárt nem mindenki vette komolyan: volt olyan delikvens, aki csekélyke hét évével, ám hétmérföldes tehetségével valóssággal elbűvölte a hallgatóságot.

A stáb tagjai ezután sem dőlhettek hátra, és nyaralásra mindössze három hetet kapott a kiválasztott, húsz-huszonöt fős gyereksereg is, hogy aztán intenzív tréningen vegyenek részt. Ekkortól kaptak főszerepet a produkcióért dolgozó felkészítő tanárok: Toldy Mária és Kovács Brigitta (ének), Warnus Zsuzsanna (korrepetitor), Fehérné Kovács Zsuzsanna (beszédtechnika), Jantyyik Csaba (színészmesterség). A Madách Musical Táncművészeti Iskola és Szakközépiskola oktatói Sárközi Gyula irányításával különösen sokat tesznek a sikerért: május óta a hét minden napján moderntánc-, klasszikusbalett-, sztepp- és musicalórákkal segítik a szereplők felkészítését.

De a castingok sora ezzel még mindig nem ért véget, további négy menet következett az előadásért folytatott mérkőzésen. Külön válogatót rendeztek a kilenc-tizenkét éves lányoknak, akik a Madách Musical Táncművészeti Iskola és Szakközépiskolából érkeztek. Háromnapos meghallgatáson vettek részt a felnőtt szereposztás – az ország legismertebb művészeinek meghívás alapján felkért – jelöltjei, és idén januárban mintegy száz jelentkező közül választották ki a felnőtt táncosokat, majd a zenekar és az énekkar tagjait szemlézték. Az ok igen egyszerű: a rendező szerint „a szereposztás a legfontosabb, ekkor dől el a darab sorsa”.

○ GALLUSZ NIKOLAJT, AVICSZ ÉVA, LADINEK JUDIT |Fotó: Pályi Zsófia

A sors, amit a történet szerint Billy Elliot úgy változtat meg, hogy bányászcsaládja nehéz életérzését és a bokszedéseket balettórára cseréli fel. Az Opera vezetésének nem titkolt célja hasonló ehhez: a fiatalokat szeretné a tánc és a színpad varázsa felé terelni, segítendő az utánpótlás-nevelést azért, hogy tíz-húsz év múlva is kiváló magyar balettművészek alkothassák többek között a Magyar Nemzeti Balett társulatát. Ehhez pedig nem is lehetne jobb kedvcsinálót találni ennél a musicalnél, ami egy 2000-ben napvilágot látott és több Oscar-jelölést is szerzett film alapján készült. A darab ötlete a filmpremier utáni fogadáson született meg az alkotók, a szövegíró, Lee Hall és a zeneszerző, Sir Elton John fejében. A többszörös Grammy-díjas zeneszerző egész élete egyik legnagyobb jutalmának tekinti e darabot. Korábban így fogalmazott: „A tehetséges, fiatal előadók, akik a Billy Elliot család tagjává váltak, már kezdetektől fogva megleptek a teljesítményükkel. Akárhányszor csak újranézem a show-t, mindig megindít Billy szívbemarkoló története és az az eltökélt szándék, amellyel valóra váltja az álmait. El vagyok ragadtatva, hogy a világban mindenhol új nézők kapnak lehetőséget, hogy felfedezzék ezt a rendkívüli művet.”

○ LUKÁCS OLIVÉR, TÓTH BERVCEL, KAMARÁS ZALÁN, VIZLENDVAI ÁRON,
KÖKÉNY HÁMORI KAMILL | Fotó: Pályi Zsófia

A musical a bemutatása óta töretlen népszerűségnek örvend: áprilisban volt tizenegy éve, hogy a londoni West Enden fut, ahol számos díjjal (köztük négy Olivier Awarddal) jutalmazott, mintegy 4600 előadását több mint ötmillióan látták. A New York-i Broadway-n játszott széria harmincöt színházi, köztük tíz Tony-díjjal büszkélkedhet, de a Kanadában, Ausztráliában, Dél-Koreában, Brazíliá-

ban és Hollandiában futó produkciók is hasonlóan sikeresek, 2017-ben pedig Tokióban lesz látható az első japán nyelvű verzió. Ehhez az illusztris sorhoz csatlakozik most Budapest és az Operaház, ahol július végétől lesz műsoron a darab. Indokolt tehát az igényes és körültekintő válogatás, hogy nálunk is hasonló szépséggel és minőségben elevenedjen meg a kis Billy felemelő története. ○

○ NÉMETH KRISTÓF | Fotó: Pályi Zsófia

○ HŰVÖSVÖLGYI ILDIKÓ,
BENCZE ILONA, CSÁKÁNYI ESZTER | Fotó: Pályi Zsófia

○ ÓKOVÁCS SZILVESZTER, SOLYMOSI TAMÁS,
TIHANYI ÁKOS | Fotó: Pályi Zsófia

BILLY ELLIOT

THE MUSICAL

Szöveg- és dalszövegíró:
Lee Hall

Zeneszerző:
Sir Elton John

Eredeti rendezés:
Stephen Daldry

Rendező:
Szirtes Tamás

Fordította:
Bárány Ferenc, Puller István

Koreográfus:
Tihanyi Ákos

Szleppkoreográfus:
Szikora Boglárka

Diszlettervező:
Szlávik István

Jelmeztervező:
Kovács Yvette Alida

Karmester:
Köteles Géza, Silló István

Világítástervező:
Madarász „Madár” János

Szenikus:
Szűcsborus János

Rendező munkatársa:
Vaszilenko Eugénia

Billy:
**Borka Dávid, Kamarás Zalán,
Lukács Olivér, McAllister John,
Pál Dániel Máté, Vizlendvai Áron**

Michael:
**Gáspár Sámuel, Kökény Hámori Kamill,
Pál Dániel Máté**

Magas fiú:
Hrebenár András

Mrs. Wilkinson:
Auksz Éva, Gallusz Nikolett, Ladinek Judit

Apa:
Németh Kristóf, Stohl András, Tóth Sándor

Nagymama:
**Bencze Ilona, Csákányi Eszter,
Hűvösvölgyi Ildikó**

Tony:
Borbély Richárd, Csémy Balázs, Fejszés Attila

Anya:
Krassy Renáta, Simon Boglárka

Mr. Braithwaite:
Ekanem Bálint, Mező Zoltán, Ömböli Pál

Kiseb szerepekben:
Barát Attila, Fillár István, Foki Veronika, Jenei Gábor, Kiss Zoltán,
Kőrösi András, Molnár Gyöngyi.

Közreműködik a produkció táncckara és zenekara, valamint az Opera
Gyermekckara.

A gyermekek felkészítésében részt vettek:
**Fehér Zsuzsanna, Janttyik Csaba,
Kovács Brigitta, Toldy Mária**

A produkcióban közreműködő gyermekek felkészítésében az Opera
partnere a Madách Musical Tánművészeti Iskola és a Magyar
Tánművészeti Főiskola.

Bemutató: 2016. július 29., 30., 31., Operaház | További előadások: 2016. augusztus 1 – 21.

A Billy Elliot – a Musical előadása a Music Theatre International (MTI, 421 West 54th Street, New York, New York 10019 – tel.: (1) 212 541 4084, www.mtishows.com) különleges engedélyje alapján, az általa rendelkezésre bocsátott engedélyezett anyagok felhasználásával jött létre.

És a díjat kapja...

○ KOMLÓSI ILDIKÓ | Fotó: Nagy Attila

Gyakran idézik G. B. Shaw fanyar *bon mot*ját arról, hogy az elismerések visszautasítása helyett jobb úgy élni, hogy az ember neve fel se merüljön ott, ahol a jutalmak sorsáról döntenek. Kivételek persze mindig akadnak.

Jászay Tamás

Az Operában június vége az összegzés és az előtekintés ideje. Olyan időszak, amikor az elmúlt idény és a nemsokára kezdődő új szezon között van egy pillanat, amikor a Ház vezetése felhívhatja a művészkollégák, no meg a közönség figyelmét azokra a kivételes teljesítményekre, amelyek itt születtek. Hagyományosan az évadzáró *Csillagóra Gála*sten adják át ugyanis a kiemelkedő szólisták számára jelentős erkölcsi és anyagi megbecsülést jelentő díjakat. 2012 óta a Magyar Állami Operaház Kamaraénekesek és 2015 óta a Magyar Állami Operaház Kamaraművésze

titulust a zenekari muzsikusok, a Magyar Nemzeti Balett Étoile-ja rangot pedig a legnagyobb balett-táncosok viselhetik a következő ciklusban.

De vajon mi a helyzet a hazai kulturális élet más intézményeiben? Összeállításunkban a teljesség igénye nélkül szemezgetünk azokból a kitüntetések közül, amelyeket szakmai kuratóriumok ítélnek oda az irodalom, a zene, a képzőművészet és természetesen a színház legjobbjainak.

Ha megnézzük, hogy a média ingerküszöbét a nem állami díjazottak közül mely terület képviselői lépik át, akkor nem meglepő módon leginkább a szépirodalom jut eszünkbe, amelynek „díjpiacát” egyértelműen az Aegon Művészeti Díj uralja. A 2006-ban alapított, idén tizenegyedik alkalommal átadott, hárommillió

○ RÁLIK SZILVIA | Fotó: Nagy Attila

○ BRETZ GÁBOR | Fotó: Tomas Opitz

○ OLÁH ZOLTÁN | Fotó: Nagy Attila

forinttal járó elismeréshez éveken át csatlakozott egy úgynevezett társdíj a társművészetekhez kapcsolódva. A független szakmai zsűri műfaji megköttetés nélkül a bőséges hazai könyvtermésből választja ki az évad tíz legjobb kötetét. Az így összeállt shortlist publikálását is nagy várakozás előzi meg, a „nyertes” nevének bejelentése pedig hangsúlyos sajtófigyelmet kap. Ez nem csoda, mivel a hazai irodalmi élet olyan nagyágyúit vehették át korábban ezt a jutalmat, mint Spiró György, Esterházy Péter vagy 2016-ban Oravecz Imre.

És már jönnek az újabbak is: egymillió forintos összeggel indul újtára a Libri irodalmi díj, amelynek elnyerőjét többkörös voksolás után választja ki a négyfős szakmai zsűri. A szervezők számára elsődleges a kortárs magyar irodalom hatékony, széles körben

történő népszerűsítése. Amellett, hogy a közel kétszáz első körös jelölt teljes listája elérhető a honlapjukon, az ítések által kiválasztott tíz legjobb kötet egyike közönségszavazók jóvoltából. A top tízben ott a kortárs magyar irodalom színe-java, Rakovszky Zsuzsa, Térey János és Réz Pál is. Szintén nővum a 2016-ban alapított, pályakezdő vagy középgenerációs írókat kiemelő, félmillió forintos összegű Hazai Irodalmi Díj. A szakzsűri választása első ízben Bartók Imréről esett.

A klasszikus zenészek renoméját már több mint harminc éve emeli a Bartók Béla–Pásztory Ditta-díj. A Zeneakadémia professzori karából felálló grémium Bartók születésének évfordulóján adja át a plakettet és a pénzjutalmat, amelynek forrásául a Bartók-életműből befolyó jogdíjak egy része szolgál. Az elmúlt évtizedekben olyan kivételes magyar

○ FELMÉRY LILLI | Fotó: Nagy Attila

művészek vehették át azt, mint Kurtág György, Eötvös Péter, Tokody Ilona vagy Prunyi Ilona. Az idei két kitüntetett Tallér Zsófia és Várjon Dénes. A Müpa Budapest néhány éve máshogyan helyezi fókuszba a számára kedves alkotókat. Az évad művésze és az évad együttese cím birtokosai mellett, hogy a szezonban rendszeresen fellépnek az intézményben, előadásaikkal önálló bérletben is szerepelnek, hogy hűségük közönségük követhesse aktuális munkáikat. Kocsis Zoltán és a Liszt Ferenc Kamarazenekar voltak az első hívónevek, idén Fassang László mellett a Purcell Kórus és az Orfeo Zenekar előadásait, jövőre pedig Baráti Kristóf, illetve a Szegedi Kortárs Balett produkcióit élvezhetjük.

A képzőművészet területéről a Szépművészeti Múzeum által kiadott *Múzeum-Café* című szaklap szerkesztősége által odaítélt MúzeumCafé díjat említhetjük, amelynek 2011-es alapítása óta az a célja, hogy felhívja a figyelmet a szakma innovatív kezdeményezéseire. Így ismerték el például a balatonfüredi Jókai Mór Emlékház állandó kiállításának vagy a Goldberger-gyűjteményt megmentő múzeum tárlatának a létrehozóját is. Idén először három kurátort emeltek ki: Jerger Krisztina, Rényi András és Százados László a Magyar Nemzeti Galéria nagysikerű El Kazovszkij-kiállításának koncepciójáért vehette át a különleges műtárggyal is kiegészülő, rangos elismerést.

Számos színháznak van „belső” díja, amelyek közül a nézők körében talán a legismertebb a Vígszínházban minden évben a társulati tagok titkos szavazását követően december 30-án átadott Ruttikai Éva-émlékgyűrű. A legendás színésznő aláírásával ellátott, 1987 óta odaítélt, kivételes ékszer egy-egy éven át viselte már többek között Tordy Géza, Darvas Iván, Alföldi Róbert, Eszenyi

○ LÉTAY KISS GABRIELLA | Fotó: Nagy Attila

Enikő, Kútvolgyi Erzsébet vagy Hegyi Barbara. Szintén a művészi közösség dönt a Katona József Színházban a Máthé Erzi-díjról, amelyet az elmúlt tizenhárom évben átvett már Nagy Ervin, Jordán Adél és Bezerédi Zoltán is. A Nemzeti Színház 2014-ben alapította a Sinkovits Imre-díjat, amelyet Trill Zsolt és Kristán Attila színművész kapott meg eddig. És a megbecsülésnek van egy olyan megnyilvánulása is, ami, ha úgy tetszik, az ország összes társulatát egyesíti: a Kaszás Attila-díjra jelölhetnek a magyar nyelven játszó színházak, majd a nomináltak maguk közül választják ki titkos szavazással azt a három művészt, akik között végül a közönség szavazatai alapján dől el a verseny. A díjazottak között találjuk Szarvas Józsefet, Mucsi Zoltánt, tavaly pedig Mészáros Tibor vehette át a kitüntetést.

Áttekintésünk nem tud és nem is akar teljes lenni, csupán néhány példás kezdeményezést ragadtunk ki a legjobbakat pénzzel, hírveréssel, dicsőséggel elismerő dotációk közül. És ha Shaw-val kezdtük, zárjuk is vele a cikket: az elhíresült mondást szerzője maga cáfolta meg, amikor végül hosszas hezitálást követően mégis csak átvette az 1925-ben neki ítélt irodalmi Nobel-díjat. És milyen igaza volt! ○

Emlékem

**SIMÁNDY JÓZSEFRŐL
IRODALMI PÁLYAZAT**

A Kistarcsai Kulturális Egyesület Simándy József születésének 100. évfordulójára egy kötetbe gyűjti össze a művésszel kapcsolatos visszaemlékezéseket.

Pályázatunkra amatőr és rendszeresen publikáló szerzők tollából is várunk eddig még meg nem jelentetett műveket.

A legjobb pályázatokat pénzzel jutalmazzuk:

- I. díj: 100 000 Ft
- II. díj: 30 000 Ft
- III. díj: 20 000 Ft

A pályaműveket postai úton kérjük eljuttatni a következő címre:

**Kistarcsai Kulturális Egyesület
2143 Kistarcsa, Bercsényi u. 18.**

A beadási határidő **2016. június 1.**
A pályázat részletes kiírása a www.kike.hu honlapon olvasható.

Csillagóra

2016. JÚNIUS 25. OPERAHÁZ CSILLAGÓRA DÍJÁTADÓ
- AZ ÉVAD LEGJOBBJAINAK GÁLAESTJE

Wels Péter Mátyás 1969–2016

Az eredetileg operaénekesnek tanult szerkesztő-riporter rengeteg interjút, tudósítást készített az Opera stratégiai partnere, a TV2 cégcsoport hírműsorai számára. Kulturális témákban – színház- és operarajongóként – a legjelentősebb, hiteles összeállításokat köszönhetjük neki. Megrendüléssel fogadtuk a haláláról szóló hírt.

Matyi olyan volt az Operának, mint zeneművekben az ütőhangszer. Nem volt állandóan jelen, de fontos pillanatainkban mindig kiszámíthatóan érkezett, és úgy adott jelentőséget híreinknek, ahogyan az üstdob szólal meg: megkérdőjelezhetetlen hatással és pontosan. Búcsúzunk Tőled: Ókovács Szilveszter, Turkovics Monika Várkonyi Judit, Balla Zoltán

Kalandorok jönnek, Nagykövetek mennek

Fotó: Pályi Zsófia

Három éve már, hogy az Opera égisze alatt két kezdeményezés is elindult azért, hogy érzékeny, tájékozott és zeneszerető közönség növekedjen fel szerte az országban. Az OperaKaland szervezőinek és a Nagykövetek munkájának számszerű adatai magukért beszélnek, de az eredmény jóval több ennél.

Filip Viktória

„Jó napot kívánok!” – köszön mélyen zengő, messze hangzó basszus hangján az egyik tanórára belépő, természetes operaénekes, akinek jelenléte azonnal figyelmet követel. Hasonló hatást ér el a balett-táncos is, aki pár ügyesen kivitelezett, látványos forgással fűszerezi előadását, és per sze ámulatot kelt az a muzsikussal is, aki egy vagy több furcsa alakú tokból vesz elő szebbnél szebb, különösebbnél különösebb hangú hangszereket. Ez az a személyes varázs, ami a nehezen megfogható tinédzsereket is rabul ejti. Senki ne gondolja azonban azt, hogy a jelenlét és pár mondat elég lehet a küldetés teljesítéséhez.

„Nagykövet az Opera vagy más, operatagozattal rendelkező színház azon művésze lehet, aki még nem érte el a nyugdíjkorhatárt, aktívan már nem vesz részt konkrét produkciókban, de az évtizedek alatt felhalmozott tudását nem szeretné veszni hagyni. Halad a koraival, azaz össze tud állítani és elő tud adni egy nívós prezentációt, amit valódi jelmezekkel, kellékekkel és valamilyen személyes, apró műsorszámmal is képes gazdagítani. Igen magas elvárásnak kell tehát megfelelnie, mert az opera műfajáról szóló legmagasabb színvonalú ismeretet kell közvetítenie” – mondta el Bátor Éva énekes, a program szakmai vezetője.

A Nagykövetek először az általános ismereteket alapozzák meg négy előadás során és csak az ötödik alkalommal térhetnek át a konkrét művekre. „Fontosnak tartom, hogy az intézményekkel (legyenek azok a program gerincét adó köznevelési létesítmények vagy épp kulturális szervezetek, klubok) hosszú távú együttműködés jöjjön létre. Egyszer megjelenni valahol, majd az elüthetett magot nem ápolni kidobott energia. A legnehezebb feladat az, hogy a különböző korosztályokhoz más-más nyelven kell szólni. Némely Nagykövetek specializálódnak témákra és generációkra, de valakit pont az csábít, hogy ugyanarról a kérdéssről adhat elő óvodásoknak és nyugdíjasoknak is” – fogalmaz Bátor Éva.

A program már az egész országot behálózta, sőt határaink túlra, Erdélybe is eljutott. Két tanév alatt – tehát a 2015/16-os adatokat még nem számolva – 268 településen 1602 előadást tartottak a Nagykövetek, akik havonta

Fotó: Pályi Zsófia

legalább négyszer, de van, hogy szinte minden nap dolgoznak. Hatalmas az érdeklődés, ami Kodály és Bartók országában egyrészt a zene iránti belső igényről, másrészt a művészeti oktatásban tatóngó úrról is szól. Nem hagyja figyelmen kívül ezt a rést az OperaKaland sem, ami a kilencedik osztályos tanulókat célozza meg, akik minden tanévben egy-egy előadás-sorozatot tekinthetnek meg, egyet az őszi, egyet a tavaszi időszakban. A két program segíti egymást, mert a Nagykövetek sokszor készítik elő a fővárosi vizitet, majd a nagy kaland után is visszatérnek, hogy megbeszéljék a diákokkal a látottakat-hallottakat. Dr. Kiszely Noémi, az Erkel Programiroda vezetője szerint már most érezhető a változás a hozzáállásban és az operalátogatási szokásokban. „Egy-egy széria után özönlenek a levelek az OperaKaland mailfiókjába, amelyek egyértelműen arról tanúskodnak:

sikerült elérnünk a fiatalokhoz a szó szoros és átvitt értelmében is. Aki sok órára, akár átszállásos, vonatos utazást vállal azért, hogy lásson egy operát, az nem azért kerekedik fel, csak hogy kipipálhassa a kulturális programot... Itt már igazi rajongásról van szó, és ez óriási felelősséget ró ránk.”

A májusi *Varázsfuvola* lezárt regisztrációja alapján a Kaland össz-látogatószáma meghaladja a 175 000 főt. Egy széria alatt körülbelül 130-160 településről, jóval 400 feletti számú intézményből érkeznek a csoportok. A közgyűjtemények bevonásával a közgyűjtemények bevonásával a KultúrKaland bővült program már a hetedik sorozatánál tart, de az érdeklődés változatlanul intenzív. A tanulók kétharmada vidékről érkezik, újabb és újabb iskolák kapcsolódnak be és veszik figyelembe azt a felhívást, amit minden alkalommal újra és újra meg-

kap minden közép fokú köznevelési intézmény. „Tíz nap leforgása alatt 25 ezer diák érkezik hozzánk, ez önmagában is sokkoló létszám. Részünkről, úgy érzem, sikerült a szervezést a lehető legjobban racionalizálni.”

Felmerülhet a kérdés, hogyan lehetne még jobbá tenni e fiatalokat célzó programokat? Bátor Éva a tantervhez szorosabban illeszkedő tematikában, informatikai háttérben, saját hang-, kép-, jelmez- és kelléktárában látja a fejlődés lehetőségét, míg dr. Kiszely Noémi azért a lényegi változásért dolgozik, hogy a jelenlegi MÁV-utazásra vonatkozó, egyelőre az alapjegy árát érintő 90%-os kedvezmény – amiért természetesen az érkező csoportok nevében is köszönet jár – még tovább bővüljön. A jövés-menés tehát folytatódik, és ha operáról van szó az exponenciális növekedésből csak jó sülni ki. ○

Felüdülés másként

Szabadtéri *Traviata*- és *Otello*-előadás világsztárokkal, *Billy Elliot – a Musical* premier, valamint gálaműsor a füredi Anna-bálon és humoros beavató a Sziget Fesztivál keretei között. Bár az évad júniusban véget ér, az Opera művészei a legmelegebb hónapokban sem tétlenkednek.

Oláh András

A Margitszigeti Szabadtéri Színpadon két népszerű Verdi-művet is különleges szereposztással mutat be a Magyar Állami Operaház. Az őszi premier előtt, június 24-én és 26-án, a remények szerint fülledt, nyári estén debütál a *Traviata* Anger Ferenc új rendezésében, amelynek címszerepét, Violetta Valéryt először formálja meg a pályafutása huszonöt éves jubileumát idén ünneplő, világhírű magyar koloratúrszoprán, Miklósa Erika. Partnere az ugyancsak közel két évtizedes karrierrel büszkélkedő, olasz lírai tenor, Giuseppe Filianoti lesz, aki a szerelmes Alfred Germont figuráját korábban többek közt a londoni Covent Garden, a bécsi Staatsoper, valamint Barcelona, Madrid és Firenze operaszínpadain is nagy sikerrel abszolválta.

Egy hónappal később Verdi legérettebb Shakespeare-átdolgozását, az *Otello*t tekinthetik meg az érdeklődők július 29-én és 31-én a Margitszigeti Víztorony tövében. Desdemona szolámát nemzetközi közegben is bizonyított szopránunk, Rost Andrea szólaltatja meg, míg partnere, a címszerepet alakító kiváló, amerikai tenor, Marc Heller lesz, aki három kontinens rangos operaházain át vezető életútja során először lép fel Budapesten. További érdekesség, hogy az előadás utoljára lesz látható Vámos László

Fotó: Pályi Zsófia

1994-es rendezésében, Csikós Attila és Vágó Nelly korhű jelmezei és díszletei között. A produkció eredetileg Szegeden szintén a szabadtéri színpadra készült, és most huszonkét év után a remények szerint ugyancsak a csillagos ég alatt, hangos sikertől övezve búcsúzik majd a közönségtől.

Néhány nappal később az Operaház ad otthont Sir Elton John és Lee Hall a West Enden és a Broadway-n is nagy sikerrel bemutatott *Billy Elliot – a Musical* magyarországi premierjének, ami július 29. és augusztus 21. között mintegy harminc alkalommal lesz látható. Az előadást Szirtes Tamás, a Madách Színház igazgatója rendezi, aki teátrumában a műfaj olyan állócsillagait állította már pódiumra, mint a *Jézus Krisztus Szupersztár*, *Az operaház fantomja*, *A nyomorultak* vagy a több mint három évtizede folyamatosan műsoron lévő *Macskák*. A hármas szereposztásban játszott nonreplika előadásban közreműködő gyermekek felkészítésében az Opera partnere a Madách Musical Táncművészeti Iskola és Szakközépiskola. A produkcióban a

Fotó: Nagy Attila

Fotó: Pályi Zsófia

musical és a prózai színház több kiválósága, köztük Stohl András, Németh Kristóf, Csákányi Eszter, Auksz Éva, Gallusz Nikolett és Balla Eszter is fellép. Az egyedülálló szériában Köteles Géza vezényeltével a Magyar Állami Operaház Zenekara, valamint Gyermekkara is közreműködik.

Elutazva a Balaton partjára, annak is előkelő, északi parti fővárosába, képzeletben megérkezhetünk a balatonfüredi Anna-bálra, amelynek hagyományai a 19. századra nyúlnak vissza, és amire idén 191. alkalommal kerül sor. A fűrdőszézon kiemelkedő társasági eseményéhez kapcsolódva július 19. és

24. között immár negyedik éve színes, kulturális eseményeket kínál az Anna Fesztivált is rendező város, amelynek rangját az Opera immár hagyományos *OperaFüred* programsorozata is emeli. A Gyógy téri nagyszínpadon esténként az énekkar és a zenekar, illetve annak szólistái is gálaműsor keretében válogatnak az operairodalom gyöngyszemeiből. A július 23-i Anna-bál nyitótáncát a Magyar Nemzeti Balett művészei adják elő, míg az utolsó napon *Operamozi* várja az érdeklődőket, ahol ugyancsak Verdi *Otello*ja tekinthető meg felvételtől.

A Ház másik, hasonlóan új keletű hagyománya a rendszeres megjelenés a Sziget Fesztiválon. Közép-Európa legnagyobb könnyűzenei eseményén az Óbudai-szigeten a szervezők mindig is szívesen látták a különböző társalmi rétegek képviselőit, négy éve pedig már az Operaház zenészeinek és énekesekéinek is alkalma nyílik, hogy a fesztiválózókat testközelből ismertessék meg a legnépszerűbb áriákkal. A Klasszikus, Opera és Jazz Színpadon augusztus 10. és 17. között esténként látható, egymásfél órás *OperaSziget*-produkció a közönség bevonásával zajlik. A humoros elemekben bővelkedő, élő zenei kísérettel

előadott dalok idén is minden bizonnyal találkoznak majd a hallgatóság kitörő lelkesedésével. ○

Fotó: Nagy Attila

Tiszta szívvel

Új sorozat indul magazinunkban, amelyben az Opera azon munkatársait mutatjuk be, akik szabadidejüket valamilyen különleges tevékenységgel töltik. A sort a közgazdász végzettségű Szabó Norbert nyitja, aki két éve dolgozik a Házban segédszínészként és tavaly az egyik barátjával, Kovácsik Leventével átkajazta az Atlanti-óceánt. Hankó Viktor

A tenger és az óceán szeretete régóta jelen volt Norbert életében, aki abban is biztos volt, hogy a világ minél több pontjára szeretne eljutni. Ezeket akarta – ahogyan ő fogalmazott – egy olyan projektbe összegyűjni, amelyet még senki sem csinált. Egy könyv hatására támadt az az ötlete, hogy ne szólóban vagy csapatban – ahogyan azt korábban már mások megtették –, hanem sporttársával párosban szeljék át az óceánt. Legyenek hát ők az elsők! Hosszú felkészülés után 2013-ban vágta neki az útnak, amely akkor több tényező – például egy ciklon – miatt meghiúsult. Ezt követte újabb kétévnyi előkészület, majd 2015 októberében újra nekivágtak. Ettől a ponttól mesélt nekünk.

– Hogyan kezdődött a kaland?

– Csendesen. Aztán néhány nap múlva az első komolyabb kihívást a Gibraltarí-szoros jelentette, ahol hatalmas óceánjárók és tankerek között kellett elsuhannunk. Nagyjából úgy kell elképzelni, mintha rákjárásban próbálnánk a Hungária körúton átmenni a legnagyobb forgalomban. Folyamatosan jöttek a hajók jobbról-balról, mi pedig

elég lassan tudtunk csak mozogni. Alig százötven méterre mentek el előttünk focipályányi méretű vízi járművek. Nagyon kellett figyelni.

– Minden bizonnyal akadtak azért nyugodt pillanatok is...

– Természetesen! Az éjjel például egyszerűen csodálatos a nyílt víz. Egyedül eveztem, közben fölöttem ezermilliárd csillag fénylett az égen. Még hullámvész sem volt. Elképesztő volt látni azt, ahogyan a nyugodt éjszakai óceánon a csónak kettészeli a vizet. Két oldalon pedig sok tízezer apró plankton világít zölden, ahogyan felkavarom őket a lapáttal. Csak én és a végtelen. Meg a zölden világító óceán. Mint valami csodaországban.

– Mit jelent az, hogy egyedül evezteél?

– Azt, hogy párosban csak akkor forogtak a lapátok, ha rossz idő volt, egyébként pedig váltásban dolgoztunk. A teljes expedíció nyolcvanöt napig tartott, ebből nagyjából tíz nap volt az, amit együtt eveztünk, az összes többi szólóban. Méghozzá

négyszázötven méterre mentek el előttünk focipályányi méretű vízi járművek. Hónapokon át.

– Nem volt már elegetek ebből?

– A holtponatok az óceáni hullámvészhoz hasonlóan szakaszosan jöttek. Azt vettem észre, hogy ötnaponta ért el egy olyan sötétebb pillanat, amikor feltettem magamnak a kérdést, hogy mi a csudát keresek én itt. A napoknak is megvolt a maguk érzelmi ingadozása. A reggeli időszak egy kicsit depressziósabb volt, a délután jobban ment, az éjszaka meg egészen nyugodtan telt. A középső húsz nap azonban egy elképesztő vágatáról szólt: viharba keveredtünk. Az erős szélben folyamatosan oda kellett figyelnünk, mert ha nem hátulról kapjuk a szelet, a hajó megfordul, a hullámvetés megdönti, a légáramlás is taszít rajta, és ott aztán elázik minden. Borzasztó nehéz visszaállni irányba, miközben betör a víz a hajóba. Ilyen helyzetben nagyon technikásnak kell lenni.

– Ez volt a legnehezebb pont?

– Nem, hanem az indulás. Akkor van utoljára lehetőséged arra, hogy ne

menj. Ha azonban beülsz és útra kelsz, már nem fordulhatsz vissza. Mindezt úgy kell elhatároznod, hogy nem lehet előre elképzelni, mi vár rád. Egyszerűen csak mész a nem is tudod, hogy hova. Lélektanilag éppen ezért az első öt nap borzasztó nehéz. Gyakorlatilag minden nap sírtam. Akkor még nem tudtam a tudatomat eléggé kontrollálni ahhoz, hogy el tudjam viselni a ránk telepedő feszültséget. Olyan ez, mint az izomláz. Az első időszakban még fáj, egyre rosszabb, de aztán hozzászokik az ember. Az elején az értelem, az életösztön megpróbál mindent bevetni azért, hogy ne indulj útnak. Egy idő után azonban rájössz arra, hogy ez csak az elméd játéka.

– Milyen volt megérkezni?

– Antigua szigetén kötöttünk ki, a Karib-tenger északi részén. Előtte hatvanhárom napig semmit nem láttunk az égen és a vízen kívül. Két hónapon keresztül úgy eveztünk, hogy csak elképzeltük a célt. Amikor pedig egyszer csak valóban megláttam... Az csodás élmény! Felfoghatatlan!

– Hogyan lehet visszatérni a hétköznapiakba?

– Négy évig tartott felmenni erre a hegycsúcsra, azaz kikötöttünk, de utána azért le is kell jönni, ami komoly feladat volt. Hiszen vagy lezuhanunk a semmibe, vagy tudatosan lépcsőről lépcsőre, szépen lassan leereszkedünk. Az is rajtunk áll, hogyan. Ez a lefelé menet ugyanis lehet egy sülyedés a mélybe, de akár új lendületet is lehet venni egy következő cél eléréséhez. Abban már biztos vagyok, hogy elég, ha valaki az életben egyszer teszi ki magát ilyen extrém helyzetnek.

– Ilyen óceáni kalandok előtt és után pedig segédszereplő vagy az Operában...

– Egyik kedves színművész barátomon keresztül kerültem ide. Eredetileg csak az egyik operaházi bábra kérték a segítségemet, de aztán itt maradtam. Ez nem olyan meglepő, mert a szereplést mindig is szerettem. Egyszerűen jó színpadon lenni. Rengeteg energiát kapok a közönségtől.

– Ezeket az impulzusokat statisztaként is megkapod?

– Igen, hiszen így is vannak olyan feladatok és szerepek, ahol abszolút érezhető a hallgatók jelenléte, de az is lehet, hogy csak én vagyok túlságosan fogékony minderre.

– Kérlek, mondj egy példát arra, ahol működnek ezek az energiák!

– A kéjenc útja az, amit kiemelnék. Én játszom Tom alteregóját, így velem kezdődik az egész darab. Fekszem egy kis homokozóban, mint egy hajléktalan. A mű végén pedig megint visszatérek, én fogom meg Anne kezét és ott állok a színpadon a szólólistákkal. Ez egy fantasztikus érzés!

– Mit kaptál az Operától?

– Kicsit túlzásnak tűnhet, de bátran mondhatom, hogy boldogságot. Jó ide bejönni, jó itt dolgozni. Nagyszerű társaságra és barátokra találtam. Kevés olyan dolog van, amit szívesen csinállok, ez viszont olyan. Minden egyes próba vidáman telik, mindig jókedvvel várom az előadásokat. Ez hihetetlenül sokat számít, mert csak akkor hasznos az ember, ha tiszta szívvel tudja tenni a dolgát. ○

○ A KÉJENC ÚTJA | Fotó: Csibi Szilvia

○ A KÉJENC ÚTJA | Fotó: Csibi Szilvia

HEREND

PORCELAIN

időtlen
szépség,
örök érték

Herend

HEREND.COM • FACEBOOK.COM/HERENDPORCELAIN

1014 BUDAPEST, SZENTHÁROMSÁG U. 5. • 1051 BUDAPEST, JÓZSEF NÁDOR TÉR 11. • 1052 BUDAPEST, KLÓTILD MÁRKABOLT,
KÍCÝÓ U. 5. • 1061 BUDAPEST, ANDRÁSSY ÚT 16. • 1184 BUDAPEST, LISZT FERENC NEMZETKÖZI REPÜLTÉR

BUDAPEST • BERLIN • SYDNEY • LONDON • MILAN • MOSCOW • NEW YORK • TOKYO

A világ kedvenc gasztromagazinja
már 5. éve Magyarországon

Új kilátás régi pompában

Kiülni egy sugárút mellé és a márványasztaloknál a széket kifelé fordítva egy kávé mellől figyelni a nyüzsgő forgatagot – a nagyvárosi életérzésnek ezt az esszenciáját eddig kizárólag Párizs tudta elegáns módon megadni a városi ember számára. Egészen eddig a pontig. Krupa Zsófia

Az Opera Café, amelynek terasza a patinás intézmény Sfinx-szobra előtt kapott helyett, a tágas Andrassy úton nyújtja ezt az élményt a vendégeknek, akik a jellegzetes fonott székeken helyet foglalva azt érezhetik, ott helyezkednek el, ahol *kinyílik a világ*. A 2015 őszén megnyitott hely azonban nemcsak a főváros egyik nagy hiányát látszik pótolni – vagyis azt, hogy az Andrassy út széles járdáinak jelentős része ez idáig kihasználatlanul állt –, hanem olyan különleges tapasztalást nyújt, amit eddig csak az opera- és balettrajongók szűk köre élhetett át: ételünket, italunkat Budapest egyik legimpozánsabb épületében elfogyasztani, nem hasonlítható egyetlen gasztronómiai látogatáshoz sem. Az Opera falai, az intézmény 132 éves történelme, egykori és jelenkori szereplői különlegesebbé teszik azt a vacsorát is, amit itt költünk el.

Az Operaház saját kávézója azok számára is megnyitja a Dalszínházat, akik eddig csak kívülről figyelték működését. „Ha az ember gondolatban megidéz bármelyik európai nagyváros emlékét, ahova élete során ellátogatott, biztosan felrélik egy kávézóterasz a városközpontban. Budapest sokat váratott magára, míg képes lett megteremteni azt az atmoszférát, amely által a helyiek és turisták tömegei birtokba vehették a várost. Nagyon fontos, hogy az Operaház akár mint műemlék turisztárványosság, akár mint az ország első számú kulturális központja, részévé válhasson ennek a lehetőségnek és ne csak akkor legyen nyitott ház, amikor esténként szépen felöltözött közönségét várja. A művészet szent temploma nyissa ki kapuit, hisz minden templom annyit ér, ahányan látogatják” – fogalmazta

Fotó: Rákossy Péter

meg a gasztronómiai egységeiben újjávarázsolt intézmény kiemelt szerepét Ókovács Szilveszter főigazgató. A két vendéglátó térből álló Opera Café szezonális, március végétől október végéig működő, 120 fős teraszával és a Hajós utcáról nyíló, klasszikus beltéri vacsorahelyiségével egy monarchia stílusú kávéházat kívánt megvalósítani, ahol észrevétlen harmóniában találkozik a régi a modernnel. A koncepció kitalálásához, az átalakításhoz és üzemeltetéshez az Opera – pályázatát követően – egy harminchárom éves családi céget választott ki, amely nemcsak a földszinti egységeket, hanem az első emeleti Feszty Bárt, a harmadik emeleti Cukrászdát és az Erkel Színház büféit is újragondolta. A Zsidai Gasztronómiai Csoport a kialakításkor arra törekedett, hogy a világ élvonalába tartozó budapesti Operaház színvonalához érjen fel a Ház gasztronómiai kínálata és

megjelenése is. Ennek megalkotásához a föld tizenkét leghíresebb operaházát tanulmányozták, köztük a sydney-it és a londonit is.

A belső térben a tonettszékek és kerek márványasztalok a Grand Café jellegű kávéházi hangulatot hívatottak biztosítani. Múlt és jelen találkozik az Opera Café pultjánál, ahol a legmodernebb infrastruktúrát – benne a legkorszerűbb kávégépet – ötvözték az Opera páholyain látható motívumokkal és vonalakkal. A menüt az ország egyik ünnepelelt séfjének, Litauszki Zsoltnak a vezetésével alakították ki. Az Opera Café klasszikus kínálattal várja vendégeit, amelyben egyaránt megtalálhatók levesek, előételek, olaszos ételek, pizzák és újhullámos édességek is. Április közepétől elsősorban reggelivel várják a vendégeket a bundás kenyértől a

tojásos ételeken át a croque monsieur-ig, a könnyű croissant-tól a joghurtos müzliig, kávékülönlegességekkel, fagyaltdesszertekkel, továbbá széles borválasztékkal, koktélokkal, párlatokkal, likőrökkel és sörökkel újítva meg az étlapot. A magas minőségű menü olyan áron nyújtja fogásait, amelyre nemcsak a kultúra legmagasabb szintű műfajára éhezők hajlandók költeni, hanem azok is, akik az utcáról tévednek be megcsodálni az épületet. Az eddig csak esténként élvezhető, teljes egészében megújult kávéházzal az Opera olyan totális és egyben kötetlen élményt biztosít mostantól, ahol egyaránt helyet talál magának az előadás előtt vagy után vacsorázni, pezsgőzni kívánó operarajongó és a délelőtti kávézást ebéddel folytatni kívánó egyszerű látogató – remélve, hogy ez utóbbiból idővel az előbbi válik. □

Fotó: Nagy Attila

Készen vagyunk, bonthatunk!

A címben szereplő szellemes felkiáltás visszatérő fordulat az Operaház asztalosműhelyében, ahol a szorgos kezű mesterek nem ismernek lehetetlent, ha a tervezők folyton változó elképzeléseinek kivitelezéséről van szó. Belestünk az atelierbe, amely hamarosan egy sokkal korszerűbb épületben, az Eiffel Műhelyházban kap majd helyet.

Várhegyi András

Egyelőre azonban az Andrásy úti épületben folyik a munka, ahol – egy költözést leszámítva, amikor is az egyik szárnyból a másikba kerültek át – a kezdetek óta készülnek az előadások díszletelemei. A hatalmas helyiség két blokkra van osztva: a földszinttel egy vonalban található galériaszinten a vázrendszerek kialakításán dolgoznak, míg a pincerészből a raktár és a gépház kapott helyet. Itt alakítják át a beérkező faanyagot szabványlécekké,

amelyekből azután a csontvázszerű lécszerkezeteket készítik el.

Az asztalosműhelyben születnek meg az Opera gazdag repertoárjának szereplő előadások díszletelemei, a járószintek, emelvények és lépcsők, de gyakran készülnek bútorok és kellékek is. „Hihetetlenül változatosak a feladatok, emiatt is olyan izgalmas a színházi világ” – jegyzi meg Szick János vezető, aki immár harminchárom éve azon dolgozik, hogy estéről estére létrejöhessen az Operaház és az Erkel Színház produkcióiban a csoda, és hogy a művészek valóság-hű háttér előtt léphessenek színpadra.

A műhelyben leginkább fenyőfát használnak, aminek praktikus okai vannak: „a súlya miatt szeretjük, ugyanis nagyon könnyű, jól lehet vele dolgozni. Mostanában azonban rendezői kérésre többször használtunk hablamezt is. Ez egy vékony anyag, amivel viszont a törekenysége miatt sokkal nehezebb bánni, ráadásul a ragasztása sem könnyű. És egy asztaloshoz mégiscsak a fa áll közelebb” – teszi hozzá Szick János, miközben a plafonig tornyozott lécekre tekint. Bár a mi szemünk ezt

Fotó: Nagy Attila

csak annak látja, ami (fának), addig a műhely tizenhárom dolgozója számára ezek a *Bánk bán* várfalai, úri szalon bútorai a *Figaro házasságában*, színházbelső a *Don Giovanniban* vagy erkély a *Rómeó és Júliában*.

Egy dekoráció elkészítéséhez átlagosan egy hónap szükséges, az asztalosműhelyben azonban nem ritka, hogy egyszerre több előadásra dolgoznak párhuzamosan. „Az elmúlt hetekben három díszletet készítettünk: a *Csipkerózsika*, a *Billy Elliot* – a *Musical* és a *Marsbéli krónikák* háttérét. Egy pillanatra sem állunk le” – jegyzi meg az asztalosmester, aki az Opera többi műhelyének dolgozóival, a lakatosokkal és a festőkkel folyamatosan együttműködésben tevékenykedik egy-egy díszletért.

Miután a vázszerkezet a tervek szerint elkészül, egy kilenc és fél méteres liften keresztül jut el a festőműhelybe,

ahol rákerül a vászon, megkapja a színét és a hungarocellból készült dekorációs elemeket. Itt is minden a mintha-élményről szól, ám mint Szick János meséli, vannak tárgyak, amik a hétköznapi életben is megállnák a helyüket. „A díszleteknél az egyszerű használatra kell törekednünk, a kellékek viszont valóban azok, amiknek látszanak. A *diótörőben* szereplő játékgéppel például tényleg lehet lőni, a szobabelsők kialakításánál pedig azért, hogy a különböző korok stílusához hűen alkotjuk meg a bútorokat, ugyanolyan fontos szempont, hogy használhatók is legyenek.”

Egy színházi intézmény munkatársának tudatában kell lennie, hogy az általa készített darabok az átlagostól eltérő igénybevételnek lesznek kitéve. „Ezt az asztalosiskolában nem tanítják, nekünk kell kitapasztalni, mit bír el egy anyag vagy hány kerék kell alá, hogy mozgatható legyen” – magyarázza

Szick János. A mesterség csínját-bínját itt is a régi, nagy elődöktől lehet leginkább elsajátítani. A műhely rangidős asztalosa a negyvenkét éve az Opera kötelékében lévő Tóth Imre, akinek a keze alatt mindenki más dolgozott. „Ahhoz, hogy valaki bírja a színházi munkát, tudnia kell idomulnia. Ez nem

egy gyár, ahol ha megszólal a csengő, eldobod, ami a kezében van. Ehhez a foglalkozáshoz elhivatottság és sok türelem kell – meséli a mester, aki körül 1974 óta jelentősen megváltoztak az elvárások. – Korábban lényegesen egyszerűbbek voltak a díszletek, és a repertoáron is kevesebb előadás

Fotó: Nagy Attila

szerepelt. Annak idején, ha kértek egy puskát, elég volt rétegelt lemezből kivágni és lefesteni. Ma már rendkívül plasztikusan kell elkészíteni őket, elsősorban a tévéfelvételek miatt” – teszi hozzá Tóth Imre.

Az igényekkel párhuzamosan persze a rendelkezésre álló eszközök is fejlődtek. Míg kezdetben csak néhány kalapács, kézfűrész, szöghúzó és egy ócska dekopírfűrész állt rendelkezésre, addig ma már akkumulátoros gépekkel, fűrőgépekkel, csiszolókkal és más korszerű berendezésekkel zajlik a munka. Az igazi változást azonban a tervezett költözés jelenti majd, amikor is a teljes műhely átkerül az Operát kiszolgáló Eiffel Műhelyházba, ez pedig új fejezetet jelent majd a dalszínház díszletgyártásának történetében.

Szick János a faanyag-bepakolás körülményeinek javulásával kezdi az új hely előnyeinek számbavételét. „Most az utcáról egy vészkijáratablakon át érkeznek a lécek szálanként, amiket egy

csapdarendszeren keresztül juttatunk le a gépházba. Ez hosszadalmas folyamat, ami sokunk idejét leköti. Az Eiffel-csarnokban egyenesen a műhelybe szállítja majd a faanyagot a targonca, amivel rengeteg időt megspórolhatunk. Ugyancsak fontos változás, hogy míg a jelenlegi térben két útban lévő oszlop miatt nem tudjuk a díszletfalakat teljes egészében lefektetni egymás mellé, addig az új épületben erre is lesz lehetőség” – teszi hozzá a műhelyvezető, akinek ezentúl a többi részleggel is közvetlen kapcsolata lesz, miután a különféle szerelőcsarnokok a szomszédos termekben kapnak majd helyet.

A költözés révén korszerűbb körülmények között, ám a régi tudással készülhetnek majd az Opera előadásainak hátterei, így bővítve tovább az elmúlt több mint százharminc év produkcióból megmaradt, gazdag díszletállományt, amely nemcsak a rendezéseknek állít maradandó emléket, hanem minden azon dolgozó, elhivatott mesternek is. ○

PORT.hu

Válassz élményt!

○ SZOKOLAY SÁNDOR

Építők

A magyar operakultúrát számos legendás személyiség gazdagította és ápolta az elmúlt kétszáz évben. Intendánsok, karmesterek, zene- és főigazgatók, koreográfusok, rendezők, énekesek, hangszeresek és nem utolsósorban zeneszerzők. Az építkezés ma is folyik, de vannak tátony repedések, amelyek mielőbbi javításra szorulnak.

Filip Viktória

A legnagyobb magyar kulturális intézménytől elvárható, hogy minden korosztályt megszólító, minél több társadalmi réteg számára elérhető, a külföldi közönség számára is vonzó, minőségi programok széles spektrumát kínálja, amelyek estéről estére lélekmelengető, gondolatébresztő, szórakoztató, újszerű vagy épp katarziszig ívelő élményt nyújtanak; akár új művek megrendelőjeként, akár klasszikus nagyoperák megújítójaként katalizátora kell legyen a zenei életnek. Felmerülhet a kérdés, hogy az Opera ezeken felül milyen szerepet vállalhat a műveltség kiszélesítéséért. *OperaKaland* és *Nagykövet* programjain, diákoknak szóló pályázatain, gyerekfoglalkozásain kívül milyen mélységekben érintheti az edukáció területeit, hogyan és miként tehet azért, hogy kiművelt fők foglaljanak helyet a színpadon innen és túl?

Kocsár Balázs főzeneigazgató szerint elvitathatatlan felelőssége van az Operának ebben a kérdésben. „Hetedik éve vagyok adjunktus a Pécsi Tudományegyetemen, ismerem a budapesti, szegedi, debreceni oktatás működését is és az ott odaadással dolgozó kollégákat. De az az egyszerű tény, hogy az opera mesterképzés csupán két éves, sajnos behatárolja a diákok lehetőségeit. Nagyon nagy szükség van arra, hogy ahogyan a világ nagyobb operaházaiban, a budapesti intézménynek is legyen egy operastúdiója, amelynek az lenne a feladata, hogy az iskolából kikerülő, tehetséges, énektechnikailag képzett muzsikusokat énekes-színészi feladatok elvégzésére tovább tanítsa és megismertesse őket az operarepertoárral. Létre kell jönnie egy hídnak, ami a tényleges, már dolgozó művészeket összeköti a fiatalokkal, sőt vonzó életpályamodellét kínál” – fogalmazott a zeneigazgató.

Ugyanez a probléma érinti a zenekari és kórustagokat is, mert az iskolai képzés során alapvetően szóló- és kamaradarabokon sajátítják el a szakmai tudnivalókat. Egy operaházi meghallgatáson ezért nagy előnyt jelenthet a kiváló kottaolvasási képesség, ami biztosíték arra, hogy az új kollégák mielőbb be tudnak kapcsolódni egy-egy kész produkcióba. „Az énekkarról szólva ezzel együtt természetesen a színpadra nem szolfézbajnokoknak kell kiállniuk, hanem művészeknek, akiknek hangigénye ugyanolyan kell legyen, mint az operaénekeseknek – tette hozzá Kocsár Balázs. – Míg egy szólistánál a karmester igyekszik az árokban lévő együttest úgy irányítani, hogy ne fedje az énekszólamot, addig a kórusnak a zenekari hangzást is át kell tudnia énekelnie, estéről estére. Ehhez nagyon komoly technikai felkészültség kell.”

A jelenlegi tagok képzettségének és gyakorlatának nivóját jól jelzi, hogy a Ház professzionális énekkarának művészei évről évre kamaraoperák szólistáiként is bemutatkoznak. Gounod *Mireille*, *Giordano Fedora* és Rota *A florentin kalap* című vígopera után idén a Bécsi Filharmonikusok alapítójának, Otto Nicolai főműve *A windsori víg nők* kerül sorra. A fiatalon elhunyt zeneszerző halála előtt két hónappal, 1849 márciusában Berlinben sikeresen bemutatott darabját több mint tíz év elteltével fedezte fel a nemzetközi zenei élet. A New Yorkban és Londonban is népszerű kompozíciót utólag a romantikus vígopera előfutárának kiáltották ki. Az Opera hatvan év után idén ismét műsorára tűzi a kompozíciót, amelynek felrészítéséről a saját színműveket is jegyző, óraadó egyetem tanárként, szerkesztőként és dramaturgként is dolgozó Markó Róbert fog gondoskodni.

Az odafigyelés nagy mestere volt négy fiú és egy leány édesapjaként Szokolay Sándor zeneszerző is, aki nem csak saját gyermekei sorsát viselte a szívében. Több mint százórnyi komponált zenével – s benne négy mese- és hét operával –, több évtizedes, a Zeneakadémián végzett tanári tevékenységével, valamint rádiós szerkesztőként és televíziós lektorként dolgozva sokat tett a zenei műveltség és ízlés általános szintjének emeléséért. A Lorca-dráma nyomán írt *Vérnász* című első operája Kossuth-díjat és kiterjedt nemzetközi érdeklődést hozott a számára, így második nagyszínpadi műve különösen erős fókuszot kapott. *A Hamlet* hangjegyekre való fordítása már a főiskolai éveiben foglalkoztatta, a formaterv és szövegkönyv Franciaországban, az Atlanti-óceán egy kis szigetének sajátos ihletésében született, de maga a komponálás – sokszor párhuzamosan a *Vérnász* alkotásával – tíz évig tartott. Ennyi időre volt szükség ahhoz, hogy négy különböző nyelvű adaptációban és az eredeti Shakespeare-szövegen is szótagról szótagra végighaladva létrehozza művét. „Arany János fordítása összehasonlíthatatlanul a legtökéletesebbnek bizonyult, még magas és mély magánhangzói is pontosan követik az eredetet” – árulta el anno a zeneszerző.

A *The Times* kritikusa is igen részletesen és elismerően tudósított. „Hamlet monológja (»Lenni vagy nem lenni«) lenyűgözően lebeg a parlando ének és az énekes beszéd között. Vannak lírikus részek is, különösen Ophelia őrülési jelenetében. A Szellem szerepe homályszerű, elektronikus úton létrejövő, hullámzó hangzással van aláhúzva, ezzel hátborzongató, másvilági hangulatot kölcsönözve neki. A szerző a nem dodekafón hangzást megtartja az olyan »extrovertált«

jelentekre, mint a szereplők színre lépése. A másik fontos pont, ami át tudja segíteni a be nem avatott hallgatót a strukturális bonyolultságokon, a különösen szuggesztív és képzeletdús zenekari kezelés.”

Minden Szokolay-opera ősbemutatójának helyszínén, a Magyar Állami Operaházban e darab koncertszerű előadásával és élő lemezfelvételével emlékeznek a zeneszerző születésének nyolcvanötödik évfordulójára május 19-én. Szokolay Sándor eredetileg misszionárius szeretett volna lenni, így mindig a lélek művelését tartotta a legfontosabbnak. Diákjait arra tanította, hogy „a művészet nem hobbi, nem szórakozás, ezt mindig meg akartam értetni a tanítványaimmal, ahogyan azt is, hogy a zene jobbá teszi az embert, ez egészen biztos”. Tehát repedések ide vagy oda, az Operaház 1884 óta áll, és mindig lesznek tehetséges mesteremberek, akik a kisebb javításokon túl nagyobb építményekkel bővítik az opera mint zenei műfaj intézményét. ○

Időutazás

Az Opera idej bérletkavalkádjában üde színfoltot jelenthet a hangszeres zene szerelmeseinek az a két hangversenysorozat, amelyben a jövő ígéretes tehetségei és a jelen kiváló muzsikusi a múlt kiemelkedő alakjai előtt tisztelegnek.

Filip Viktória

BALÁZS JÁNOS

Valódi történelmi áttekintést nyújt a Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekarának négy-négy és egy bónusz koncertje azokról a hol sötétebb, hol derűsebb időről, felemelő vagy épp borzalmakkal teli korokról, amelyekben olyan művészek alkottak, akik örökre beírták nevüket a zene nagykönyvébe. Ilyen megkerülhetetlen alak Kodály Zoltáné, aki a második világháború és a kommunizmus idején is olyan odaadással dolgozott, mint nyugalmasabb, népzene gyűjtéssel töltött éveiben. 1945-ben, a februári ostrom után az Operaház ruhatára adott helyet *Missa brevis* című, békéért könyörgő miséje bemutatójának, és ezen a helyen hangzik el ismét e kivételes kompozíció 2017. március 6-án reggel. A karizmatikus muzsikushalálának ötvenedik évfordulóján az esti esemény is róla szól majd.

A hangversenyt a romániai születésű Ion Marin vezényli, akinek szuggesztív előadasmódja, remek technikája bizonyára ismét megcsillan majd a *Galántai táncokat* (aminek ősbemutatója e zenekar nevéhez fűződik), a *Két éneket* és a *Budavári Te Deumot* dirigálva. Másképp lesz különleges a *Czinka Panna*, Kodály harmadik dalművének újrafelfedezése június 5-én. A kommunizmus „fordulat évére” eső, balul elsült bemutató után most a jelen hallgatóin a sor, hogy megítélik a primás cigány lányáról és a brigadéros szerelméről szóló alkotás értékét.

A magyar történelem következő fejezetét fellapozva az '56-os forradalomhoz érünk. Az október 23-i tüntetés előestéjén – egy kínai művész helyett – Cziffra György Bartók *II. zongoraversenyét* adta elő a Zeneakadémián. Hatvan évvel később, idén október 22-én Balázs János, az izgalmas életutat bejáró zongoristaszénit példaképként tisztelő, emlékére fesztivált is létrehozó Liszt-díjas muzsikushalálára szóló koncertet adta majd.

GYÖNGYÖSI IVETT
Fotó: Birtalan Zoltán, Liszt Akadémia

ION MARIN

tatja meg e legendás művet Pinchas Steinberg vezénylete alatt.

Az '56 utáni és a rendszerváltás körüli időkről minden bizonnyal a negyven éve pályán lévő Tokody Ilonának is van mondanivalója. Világjáró szopránként nagy rálátása volt és van a magyarországi viszonyokra, és reméljük, ilyen típusú tapasztalatairól is beszámol majd valamilyen módon azon a 2017. március 13-ára eső jubileumi koncerten, amelynek szereplői névsorát és műsorát ő állítja össze.

A jelenhez érkeve essék szó azokról a fiatal tehetségekről, akik várhatóan maguk is történelmet írnak majd. Január 1-jén többek között Karosi Bálint zeneszerző erre az alkalomra komponált *Nyitánya* köszönti majd 2017-et. Gyöngyösi Ivett, akit a klasszikus zenei televíziós tehetségkutatóból is ismerhetünk, és Berecz Mihály fiatal zongoraművész, akire Kocsis Zoltán is felfigyelt, Miklósa Erikával ad majd koncertet a *Zongoraáriák* keretében október 24-én, Liszt Ferenc születésnapja után két nappal. Az idő kerekét ismét megforgatva tehát a 19. századhoz kanyarodunk vissza, amelyet Liszt Ferenc, Ybl Miklós, Széchenyi István és az 1823-ban alapított Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekara, valamint egyik legendás karmestere, Richter János neve is fémjelmez. Őket idézi a két bérletsorozat, amelyet egyaránt díszíthetünk a múltidéző és előremutató jelzőkkel. ○

Koncert

Szórakozol velünk?!

Színház

Kiállítás

Étterem

Kocsmá

Party

Sport

○ WITTINGER GERTRÚD, BÁTORI ÉVA, FODOR BEATRIX, VÖRÖS SZILVIA, VÁRHELYI ÉVA, KÁLNAY ZSÓFIA, GÁL ERIKA, FODOR BERNADETT | Fotó: Nagy Attila

Nagy lánagon

Konzekvens és koherens rendezői koncepció, a legkiválóbb magyar és külföldi Wagner-énekesek, különleges technikai megoldások – ez jellemezte A walkür márciusi előadásait az Operaházban, ahol egy egyedülálló tetralógia kibontakozásának lehetünk tanúi.

„Sümei Eszter Sieglindeként is egyenletesen magas színvonalú alakítást nyújtott. Éneklésének nagyfokú drámai izzása, biztos magasságai, szép dallamívei, hangjának kifogástalan hajlékonysága ezúttal sem okozott csalódást. Alakításában Sieglinde egy szeretetre vágyó, féltékeny asszony volt. (...) Németh Judit ezúttal is nagy stílusismerettel, precizitással és kiváló artikulációval énekelte Frickát. (...) A walküroket megszemélyesítő énekesnők együttese (Wittinger Gertrúd, Bátor Éva, Fodor Beatrix, Vörös Szilvia, Várhelyi Éva, Kálnay Zsófia, Gál Erika, Fodor Bernadett) nemcsak vokálisan nyújtottak színvonalas teljesítményt, de Venekei Marianna koreográfiáját is jól elsajátították.”

(Péter Zoltán, Opera Portál.hu)

○ LINDA WATSON | Fotó: Pályi Zsófia

„Együtt vagyunk, egy csónakban evezünk, csak ők, mi nézzük, hogyan szeljük a vizet. M. Tóth Géza rendezése és mindaz, ami hozzátartozik, az idegesen színes nagyváros, az abban otthontalanul tipródó, szürke-fehér raszta hajú ikerpár, a szürke öltönyös, égnek fésült hajú Hunding és a két haverkutyája pont azt a különös érzést hozza el a színházba, hogy különösebb feszengés és kardforgatás nélkül is rólnunk szól a történet. Ez pedig egy Wagner-opera esetében igazán annyira ritka, már ha az ember maga nem félmeztelen félisten és már elmúlt húszéves, hogy önmagában ezért nagyon megérte eljönni. (...) És ez nemcsak színház, de zene is, Halász Péter ha nem is eszelős fehér izzással vezényel, de igazán korrekt zenei alapokat szolgáltat, Sümei Eszter most is abszolút klasszis.”

(Fáy Miklós, Népszabadság)

„Először is, Kovácsházi István Siegmundja megállja a helyét, ami Linda Watson mellett önmagában is nagy teljesítmény, Sümei Eszter pedig nagyot alakít. Hunding szerepében Andreas Hörl nemcsak jól énekel, de jól is játszik, Németh Judit Frickája hozza a várt színvonalat, Tomasz Konieczny pedig nagyon kifejező. Linda Watson Brünnhildéje és Tomasz Konieczny Wotanja abszolút világszínvonal, kettősükért már megérte elmenni az előadásra, a magyar énekesnők közül kikerülő walkürok némelyike jobban, némelyike elfogadhatóan énekel, a Halász Péter által dirigált zenekar helyenként egészen magával ragadó. (...) A díszlettervező Zöldy Z Gergely jól variál a terekkel, érdekes viszonyokat teremtvé a különböző síkok használatával. (...) Bárdosi Ibolya jelmezei azonban figyelemre méltóak, a walkürok ruhái illenek a koncepcióhoz, az összes jelmez egységet képez, és még a parókás hajviseleteket is átgondoltan alkalmazzák.”

(Kiss Eszter Veronika, Magyar Nemzet)

„Brünnhilde elképesztő nehézségű szólamát a már nem pályakezdő Linda Watson játszi könnyedséggel abszolválja. Játéka sokáig a kortalan, játékos lánygyermeké, aki szóra-

kozva végzi tevékenységét, csak Siegmunddal való kettősében ébred rá valódi feladatára, akkor önti el a felelősség. Watson ezt az átalakulást bámulatos emberi lágysággal viszi véghez, a szólam megszólaltatásának heroínaszerű hagyományaitól mentesen. Egy bel canto Brünnhilde...”

(Zéta, Café Momus)

„Ami A Rajna kincse esetében még többek szerint extravagáns és megkérdőjelezhető volt, az a Wagner-tetralógia második darabja, A walkür esetében teljesen elfogadottá vált. (...) Ez a világmindenséget megjelenítő, állandóan hömpölygő, több vászonra, a színpad különböző mélységeiben kivetített, ezért térhatású látvány már a korábbi premieren, egy évvel ezelőtt is tetszett, de elismerem, voltak vitatható részei. Most kevesebb a vizuális ötlet, mégis intenzívebb, »sűrűbb« a látvány, és jobban hozzásimul a zenéhez, valósággal összeforr vele a Kedd Kreatív Műhely megvalósításában. 21. századi a színpadi kép, miközben a történet régi-régi mondavilágot idéz. (...) Óriási hangerő árad a zenekarból, tomboló érzések törnek elő az árokból, megtámadják nem csupán a dobhártyánkat, hanem egész lényünket, szinte megremegettik a falakat, ahogy bennünket is. A Halász Péter által lenyűgöző intenzitással és szuggesztivitással vezényelt zenekar rögtön megmutathatja oroszlánkörmeit, és akár azt is érezhetjük, hogy mint egy őrző vadállat a testünkbe mar. (...) Sok-sok ember tehetsége, akarata, összjátéka adódik össze ahhoz, hogy ez a produkció vetekszik a Művészetek Palotájában tartott Wagner-napok világszínvonalával.”

(Bóta Gábor, Népszava)

○ TOMASZ KONIECZNY | Fotó: Nagy Attila

○ SÜMEGI ESZTER, VÁRHELYI ÉVA, LINDA WATSON | Fotó: Nagy Attila

○ ANDREAS HÖRL, KOVÁCSHÁZI ISTVÁN | Fotó: Pályi Zsófia

„Halász Péter fiatal karmesternek a Magyar Állami Operaház zenekarával együtt sikerült a partitúrát magával ragadóan életre keltenie. Feszültséggel teli szakaszokat épített és a részletek iránti szeretetét a dramaturgiailag jelentős pillanatokra fektetett zenei hangsúlyokkal fejezte ki. (...) A bravó-kiáltások minden hazai és vendégzsolistának szóltak. Feszülten várjuk a folytatásban, hogyan birkózik meg a rendező a 2017-es Siegfrieddel, a tetralógia következő darabjával.”

(Harald Lacina, Der neue Merker, Der Opernfreund)

○ SÜMEGI ESZTER, KOVÁCSHÁZI ISTVÁN | Fotó: Pályi Zsófia

„Zeneileg valódi szenzáció, és képileg is élmény. (...) A rendező és videoművész M. Tóth Géza a tavalyi A Rajna kincse után A walkürnek is erőteljes csillogást, villogást és lobogást kölcsönöz. (...) Egészen rendkívüli, hogy a Magyar Állami Operaház társulata milyen nagyszerű, wagneri hangokkal rendelkezik. (...) Az Operaház zenekarának pulpitusán Halász Péter gondoskodik a sokrétegű, színesen szerteágazó hangzásról. A partitúra minden részlete a helyén van.”

(Jörn Florian Fuchs, Deutschlandfunk, Nordbayerischer Kurier)

○ KÁLNAY ZSÓFIA, VÁRHELYI ÉVA, GÁL ERIKA, TOMASZ KONIECZNY, VÖRÖS SZILVIA | Fotó: Berecz Valter

Kérdőjelek

Miskolc után márciusban Budapesten is láthatta a közönség *A trubadúr* Galgóczy Judit rendezésében, aminek középpontjában saját sorsunk és személyes történetünk megismerésének jelentősége állt.

○ LÉTAY KISS GABRIELLA, MARKOVICS ERIKA
Fotó: Pályi Zsófia

○ LÉTAY KISS GABRIELLA | Fotó: Pályi Zsófia

„Kamen Chaney jól énekelt most is, biztos technikával, remek magasságokkal, mindig artikuláltan, plasztikusan, sohasem ordítva. (...) Személyében a színház most is nemzetközi szintű Manricót tudott közönségének prezentálni. Palerdi András Ferrando elbeszélését nem először énekelte igen jól. (...) Ines hálátlan szerepében a színház most is bizton számíthatott Markovics Erika már sokszor látott közreműködésére. Külön kell szólni az énekkarról, amely ebben a produkcióban nem egyszerűen közreműködő, hanem igazi főszereplő, énekben és játékban egyaránt. Már a kezdés előtt húsz perccel megkezdik feladatukat, az előcsarnokban sétálgatnak, majd a nézőtéren át ideiglenes hídon érkeznek a színpadra, hogy ott egy közelebről meg nem határozott színházi

○ KAMEN CHANEV, LÉTAY KISS GABRIELLA | Fotó: Pályi Zsófia

○ HARIS NADIN, PALERDI ANDRÁS | Fotó: Rákossy Péter

fogadáson vegyenek részt. (...) A kórus minden szempontból remekelt. Éneküket hallgatva minden alkalommal megcsodálom a gyönyörű, homogén hangzást, most láthattam, milyen differenciáltan teljesítették a rendezés által rájuk rótt játékfeladatokat is. Bámulatos az a lelkesedés, együttműködő szándék, művészi alázat, amellyel a produkció sikerét szolgálták.”
(ppp, Café Momus)

○ KOMLÓSI ILDIKÓ | Fotó: Pályi Zsófia

○ KÁLMÁNDY MIHÁLY | Fotó: Pályi Zsófia

„Méltán kaptak nagy tapsot az énekesek, kivált a cigány asszonyt, Manrico nem vér szerinti anyját, Azucenát megformáló Komlói Ildikó és a tudtán kívül saját testvérét, Manricót megölető Luna grófit alakító Kálmándy Mihály, valamint Medveczky Ádám karmester.”
(Mátraházi Zsuzsa, HVG)

„Komlói Ildikó Azucenája örök emlék marad. Számomra ez a megformálás volt eddigi Azucena-élményeim egyik legmeghatározóbb előadása. (...) Medveczky Ádám fantasztikusan vezényel, nagy élmény hallgatni a zenekart, jól szól a kórus, a Miserere most is a fülembe cseng. Mindegyik énekes magas szintet hoz, Kálmándy Mihály Luna grófja erőteljes, Létay Kiss Gabriella Leonórája átszellemült, Kamen Chaney Manricója szenvedélyes, de Palerdi András Ferrandója és Markovics Erika Inese, Ujvári Gergely Ruiza is jóleső zenei élmény. Komlói Ildikó azonban mindebből kimagaslik, zenei fölényével kicsit át is rendezve a szereplők cselekménybeli erőviszonyait.”
(Kiss Eszter Veronika, Magyar Nemzet)

NÉZŐI VÉLEMÉNY

„Hosszú évek óta előfizetői vagyunk magazinjuknak. Édesanyám születésnapjára rendelem meg minden évben folyóiratukat, de amikor lehetőség volt rá, a második példányt magamnak igényeltem. Mindig nagy várározással vettük kézbe a lapot, értékes, érdekes cikkeit élvezettel olvastuk. Már maga az, hogy lehetőségünk van egy ilyen színvonalas kiadványt előfizetni, nagy jótétemény a mai világban, amikor az értéktelen médiatermékek dömpingjét kell elviselnünk, szinte nincs is lehetőségünk ezeket elkerülni. Ezzel azonban az örömeinknek idén tavasszal még nem volt vége!

Nagy meglepetés ért bennünket márciusban, amikor a szerkesztőségtől ajánlott levél érkezett. Két bérletet kaptunk Önöktől az Erkel Színházba *A trubadúr* és a *Rigoletto* előadásaira. El sem tudom mondani, mennyire boldoggá tett minket ez a páratlan ajándék. (...) *A trubadúr* után – amely során kiváló előadók tolmácsolásában hallhattuk Verdi gyönyörködtető muzsikáját – és *Rigoletto* előtt ezúton szeretném nagyon szépen megköszönni, hogy mi lehettünk a szerencsések, akik az Önök jóvoltából élvezhettük, élvezhetjük ezeket a csodás darabokat.”
(Pesthy Viktória)

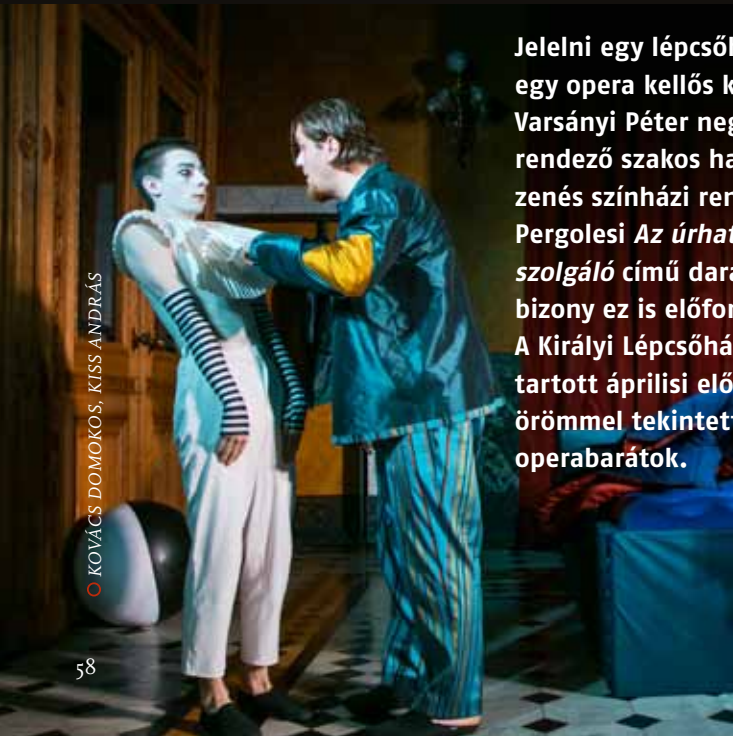
© KISS ANDRÁS, SÁFÁR ORSOLYA

Valami más

Fotó: Csibi Szilvia

© KISS ANDRÁS, SÁFÁR ORSOLYA

© KOVÁCS DOMOKOS, KISS ANDRÁS

Jelelni egy lépcsőházban egy opera kellős közepén? Varsányi Péter negyedéves rendező szakos hallgató első zenés színházi rendezésében, Pergolesi *Az úrhatnám szolgáló* című darabjában bizony ez is előfordult. A Királyi Lépcsőházban tartott áprilisi előadásokat örömmel tekintették meg az operabarátok.

© KISS ANDRÁS, SÁFÁR ORSOLYA

KULTÚRÁBAN OTTHON VAGYUNK. AZ OPERÁBAN IS.

Jó szórakozást kívánunk!

NÉPSZABADSÁG

Visszatekintő

A Marius Petipa által lefektetett alapokra építette fel *Csipkerózsikáról* szóló táncművét Sir Peter Wright világhírű koreográfus. A jelen idejű mozgásanyagot festmény szépségű díszlet, aprólékos kézimunkával készült, látványos jelmezek és Csajkovszkij remekbe szabott zenéje tette még varázslatosabbá. Bécs, Amszterdam és Anglia társulatai után áprilisban a Magyar Nemzeti Balett művészei elevenítették meg a balettszínpad egyik leggyönyörűbb tündérmeséjét.

Elátkozott királyné

Fotó: Csibi Szilvia, Pályi Zsófia, Rákossy Péter.

TANYKPAYEVA ALIYA, PAPP ZSUZSANNA

BALABAN CRISTINA, LEBLANC GERGELY

PAPP ZSUZSANNA, KRUPP ANNA

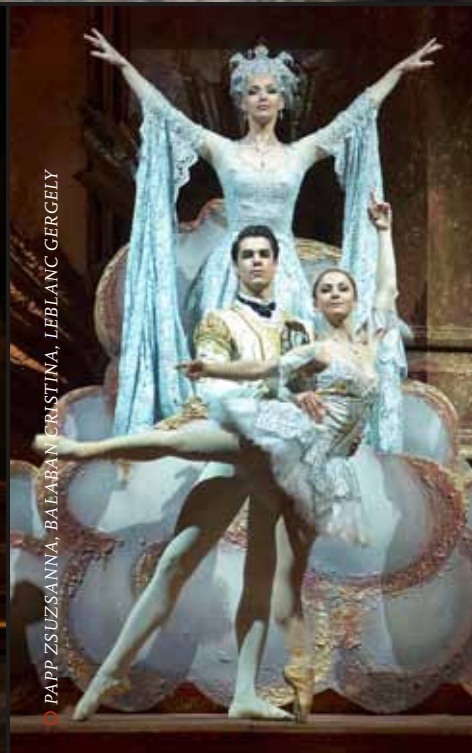
MELNIK TATJANA, LAGUNOV IEVGEN

LAGUNOV IEVGEN

TANYKPAYEVA ALIYA, TIMOFEEV DMITRY

PAPP ZSUZSANNA, BALABAN CRISTINA, LEBLANC GERGELY

MINGARDO ANGELA

APÁTI BENCE, KRUPP ANNA, TANYKPAYEVA ALIYA, SARKISSOVA KARINA

TANYKPAYEVA ALIYA, MELNYK VLADISLAV, BIOCCA MARK JAMES

Bolygóközi tematikájú egyfelvén-
násosok meséltek a tánc nyelvén
apokaliptikus veszélyekről és
egy új világ gyarmatosításáról.
Barta Dóra *Megbolydult bolygó*
és Földi Béla *Marsbéli krónikák*
című alkotását a Magyar Nemzeti
Balett, a modern tánc szakavatott
képviselői és a *Solaris* együttes
hozták földközelsbe.

Űropuszok

Fotó: Rákossy Péter.

GEZMIS OBENGÜL POLEN, KOHÁRI ISTVÁN

BUDAPEST TÁNCSZÍNHÁZ

MEDVE CZ JÓZSEF, ROTTER BIANKA, CSIZMADIA TAMÁS

BUDAPEST TÁNCSZÍNHÁZ

KOZMÉR ALEXANDRA

BUDAPEST TÁNCSZÍNHÁZ

BUDAPEST TÁNCSZÍNHÁZ

KOZMÉR ALEXANDRA, KERÉNYI MIKLÓS DÁVID, KOHÁRI ISTVÁN, KULIKOVA KSENIA

BUDAPEST TÁNCSZÍNHÁZ

KULIKOVA KSENIA, ROTTER BIANKA

BUDAPEST TÁNCSZÍNHÁZ

KOHÁRI ISTVÁN, KULIKOVA KSENIA,
OBENGÜL GEZMIS POLEN

○ Foto: Ságghy Tímea

Csákányi Eszter pályája során énekelt már operettet, Brecht-Weill-dalokat, sanzont, operaparódiát, népdalt, műdalt... Nyár közepétől az Erkel Színházban a *Billy Elliot – a Musical* című darabban lép a közönség elé. A hangjegyekhez és a zenés szerepekhez fűződő viszonyáról beszélgettünk.

Rick Zsófi

Engedni kell a zenének

– A színpadon és a vásznon számtalan alkalommal fakad dalra vagy alakít zeneszerető karaktert. A civil életben milyen a kapcsolata a zenével?

– Lételemem. Egészen kicsi korom óta erre neveltek: hatévesen kezdtem el zongorázni tanulni, a nagymamával esténként operalemezeket hallgattunk, és balettbérlés volt az Operába. Később ez valamelyest elhalványult, és bár tizennégy éves koromig zongoráztam, már nem voltam annyira a muzsika közelében, mint kisiskolásként. Kaposváron ütött be újra, ahol a hetvenes években, amikor odakerültem, szinte minden előadásnak aktív részesei voltak kortárs, magyar zeneszerzők. Jeney Zoltán, Márta István, Selmeczi György, Melis László, Sáry László dolgozott a társulattal. Molnár Piroskának is sokat köszönhetek, rajta keresztül ismertem meg Eötvös Pétert és a munkáit, és Cseh Tamás dalait is ő mutatta meg nekem. Akkor is és azóta is azt keresem, hogy mi van a hangok mögött, ami fölkelte a kíváncsiságomat, mi az, ami újat nyújt és miért. A legjobb színházi produkció sem tud olyan katartikus, átütő élményt adni, mint a zene.

– Mindegy, hogy hangszeres vagy vokális?

– Tulajdonképpen igen. Például a Budapesti Fesztiválzenekar koncertjeire igyekszem eljutni, de ugyanúgy meghallgatom Szokolay Dongó Balázst is, aki mindig elküldi a legújabb lemezét. Valahogy érzi, hogy szeretném követni, amit csinál, csak nagyon ritkán tudom élőben meghallgatni. Az opera egészen más kategória. Azt hiszem, ahhoz idő kell. Gyerekként egyáltalán nem értettem, de most egyre jobban szeretem. Látom Peter Sellars és a hozzá hasonló rendezők munkáit, amelyek nagyon tetszenek, mellettük egy negyven évvel ezelőtti adaptáció rettentő avítottak tűnik. Ma már

egy operaelőadás hál' Istennek sokkal befogadhatóbb.

– A gyerekkori zenei élmények segítettek Kaposváron?

– Inkább Kaposvár erősítette meg ezt a fajta nyitottságomat. A zenén keresztül értettem meg, mennyire fontos hagyni, hogy a dolgok hassanak az érzelmeinkre. Csak engedni kell, hogy megérintsen, és észre kell venni, hogy téged éppen hol talál el. Én nagyon igénylem a jó muzsikát. Vágyom rá és dolgozom azon, hogy értem és legyen közöm hozzá. Ez a mai napig segít a színészetemben. Biztos vagyok benne, hogy ha jobbak a hangidottságaim, akkor valamilyen énekesi pályát választottam volna.

– Ezt nehéz volt fölismerni és nem ragaszkodni hozzá?

– Az énektanárnőm most nem örülne ennek, de az a nagy hiányosságom, hogy szűk a hangterjedelmem. Hiába nyitjuk, dolgozunk rajta, de nincsenek olyan adottságaim, amiktől én komoly zenei előadó lehetnék. Ezt még a pályám elején beláttam, úgyhogy inkább olyan színész lettem, aki énekelni is tud. Viszont a zenés szerepekben a színészi játék nekem előbbre való. Persze megtanulom a hangokat, de az értelmezés és a szituáció megfelelő előadása fontosabb számomra,

ilyenkor a színészet segít. Karban tartom a hangomat, járok képzésre, nem hagyom el magam. Amiről pedig tudom, hogy nem fog menni, azt el sem vállalom. Bár tervben van egy kemény, zenei anyag, de olyan keretek között, amit a képességeim megengednek. Nem vállalkozom olyasmire, amibe belebukhatok.

– A Billy Elliot – a Musical nagymamaszerepét casting útján kapta meg. Nem volt furcsa, hogy a rendező, Szirtes Tamás nyilván tisztában volt azzal, hogy meg fogja tudni szólaltatni a dalokat, mégis szereplőválogatásra hívta?

– A casting nem annak a bizonyítására, hogy el tudok-e énekelni vagy játszani valamit. Az a kérdés, hogy a rendező és a csapat között létrejön-e a harmónia. Amikor kijöttem a teremből, tudtam, hogy mindent megtettem, innentől nem rajtam múlik. Úgy énekeltem, ahogy szerettem volna, és ha nem kellek, az nem azt jelenti, hogy rossz voltam. Végül megkaptam, aminek nagyon örültem, úgyhogy belevágok. Július végén lesz a bemutató, decemberig ötven előadást játszunk le hármas szereposztásban. Boldog vagyok, mert még soha nem dolgoztam ilyen gépezetben, ekkora stábbal, ennyi táncossal, de nyilván nagyon profi lesz. Erre is kíváncsi vagyok. ○

○ CSÁKÁNYI ESZTER, SZIRTES TAMÁS | Foto: Pályi Zsófia

OPERAFESZTIVÁL
BARTOK PLUSZ
MISKOLC
2016
 június 10–19.
www.operafesztival.hu

OPERA
 MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
 HUNGARIAN STATE OPERA

2015
 16

június
 július
 augusztus
 szeptember

OPERA

június 1.	A VIHAR THOMAS ADÈS
június 2.	Bryn Terfel áriaestje
június 4.	Dalszínház utcai dalestek
június 5., 6.	Anna Karenina Pjotr Iljics Csajkovszkij (Az Eifman Balett előadása)
június 17., 19., 21., 23.	A TÜNDÉRKIRÁLYNŐ HENRY PURCELL
július 28., 29., 30., 31., augusztus 2., 3., 4., 5., 6., 7., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 16., 17., 18., 19., 20., 21.	BILLY ELLIOT – A MUSICAL SIR ELTON JOHN / LEE HALL
szeptember 17., 18., 24.	Bolondokháza Gaetano Donizetti
szeptember 17., 18., 24.	A telefon Gian Carlo Menotti
szeptember 17., 18., 24.	A csengő Gaetano Donizetti
szeptember 21.	Széchenyi István225
szeptember 23., 24., 28., 30.	TRAVIATA GIUSEPPE VERDI
szeptember 25.	A II. Marton Éva Nemzetközi Énekverseny gálaestje
ERKEL	
június 3., 4., 5., 7., 8., 10., 11., 12.	Hóféherke és a 7 törpe Ifj. Harangozó Gyula / Kocsák Tibor
június 16., 18., 22., 24., 26.	Rigoletto Giuseppe Verdi
június 30.	Táncdalfesztivál50
szeptember 6., 7., 8., 9., 10., 11.	Billy Elliot – a Musical Sir Elton John / Lee Hall
szeptember 16., 17., 18.	West Side Story Leonard Bernstein
szeptember 19.	Repülőrajt - Orendt Gyula dalestje
szeptember 23., 29.	KYLING IT JIŘÍ KYLIÁN, JOHAN INGER
szeptember 25.	Simándy100 - Kaufmann-nal
szeptember 26.	Zsura60
szeptember 30.	Londoni Filharmonikus Zenekar

ERKEL
 SZÍNHÁZ
 THEATRE

EMBERI ERŐFORRÁSOK
 MINISZTERIUMA

MISKOLC MEGYEI JOGÚ VÁROS
 ÖNKORMÁNYZATA

Nemzeti Kulturális Alap

BARTOK
 16

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

2016
17

BÉRLETVÁLTÁS JÚNIUS 30-IG.

BÓNUSZ

BÓNUSZ+

SZABADBÉRLET

HATOSKÁRTYA

VIZLENDVAI ÁRON
a Magyar Táncművészeti Főiskola hallgatója

ElsőSorban